

เอกสารข้อมูลเพิ่มเติม
สำหรับทุกประเด็นที่อยู่ในตารางกรอบเวลา และตารางภาพรวม

ประเด็นเลขที่ 1.1

หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation)

ประเด็นเจรจา: กระบวนการอำนวยความสะดวกทางการค้า

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อสร้างความกระจ่างให้กับความตกลง GATT Article V ว่าด้วย Freedom of Transit, Article VIII ว่าด้วย Fees and Formalities connected with Importation and Exportation และ Article X ว่าด้วย Publication and Administration of Trade Regulations โดยจัดทำวินัยที่ประกอบไปด้วยพันธกรณีด้านพิธีการศุลกากรที่มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน และมีมิติด้านการพัฒนา ผ่านเงื่อนไขของการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและความยืดหยุ่นของประเทศกำลังพัฒนา

2. สถานะการเจรจา

การเจรจาเริ่มขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2547 และสรุปผลในวันที่ 6 ธันวาคม 2556 ในการประชุมระดับรัฐมนตรี ณ เมืองบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย รวมเวลาเจรจากว่า 9 ปี

สรุปมติที่ประชุมรัฐมนตรี ในเดือนธันวาคม 2556 ในส่วนที่เกี่ยวกับความตกลง TFA ได้ดังนี้

2.1 TFA ที่ประชุมรับร่าง TFA ซึ่งประกอบไปด้วย Section I ว่าด้วยวินัย รวม 13 ข้อบท และ Section II ว่าด้วยความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา รวม 11 ย่อหน้า โดยที่ประชุมยอมรับจะให้มีการแก้ไขที่ไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงสาระของความตกลงได้

2.2 การจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการ TF (Preparatory Committee on TF) ซึ่งอยู่ภายใต้คณะมนตรีทั่วไป (General Council: GC) เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเร่งรัดความตกลงฯ ให้มีผลใช้บังคับ รวมถึงมีหน้าที่เตรียมการให้ความตกลงมีผลใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในวันที่มีผลใช้บังคับ และการทบทวนทางกฎหมาย (legal review) ในร่าง TFA การรับแจ้งพันธกรณีตาม category A รวมทั้งจัดทำพิธีสารแก้ไขความตกลง Marrakesh (Protocol of Amendment) เพื่อผนวก TFA ภายใต้อnnex 1A ของความตกลงของ WTO

2.3 กำหนดระยะเวลา ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 ให้ที่ประชุม GC พิจารณา ดังนี้

1) ผนวกการแจ้งพันธกรณีใน category A ให้เป็นส่วนหนึ่งของ TFA

2) รับรอง Protocol of Amendment ให้ TFA เป็นส่วนหนึ่งของความตกลง WTO

3) เปิดให้ประเทศสมาชิกยื่นพิธีสารยอมรับ/สัตยาบัน (Protocol for Acceptance) ตั้งแต่วันที่

31 กรกฎาคม 2557-31 กรกฎาคม 2558

ทั้งนี้ ตาม Article X:3 ของความตกลง Marrakesh พิธีสารแก้ไขความตกลงฯ จะมีผลใช้บังคับเมื่อประเทศสมาชิกให้สัตยาบันไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิก หลังจากนั้น หากยังมีประเทศสมาชิกใดที่ยังไม่ให้สัตยาบัน ประเทศสมาชิกจำนวน 3 ใน 4 ที่ให้สัตยาบันแล้ว สามารถออกเสียงในการคงอยู่หรือเพิกถอนความเป็นสมาชิกของประเทศที่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันนั้นได้

3. โอกาสและอุปสรรค

3.1 โอกาส

- ไทยมีระบบพิธีการศุลกากรโดยรวมใกล้เคียงกับวินัยในร่างความตกลงฯ อยู่แล้ว หากประเทศสมาชิกตกลงกันได้ในเรื่องข้อบัพปัจจุบัน ไทยน่าจะสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีส่วนใหญ่ได้ เช่น สามารถจัดวินัยหลาย articles ในบัญชี category A เพื่อการปฏิบัติตามทันทีที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ
- ไทยได้มีการปรับปรุงระบบการนำเข้าส่งออกเพื่อรองรับ AEC ในปี 2015 ได้เป็นส่วนใหญ่ จึงนับได้ว่าไทยเป็นประเทศที่มีความพร้อมในระดับสูง

3.2 อุปสรรค

- ความตกลง TF มีหลายส่วนที่ยังคงใช้ภาษาที่ไม่มีความผูกพันทางกฎหมายมากนัก อาทิ best endeavor หรือ to the extent practicable รวมทั้งมีความยืดหยุ่นที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศ LDCs จึงทำให้การขยายกระบวนการนำเข้าส่งออกเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าในประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศพัฒนาน้อยที่สุดยังมีขีดจำกัด
- ความตกลงมีระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ที่ยาวนาน เนื่องจากความตกลงจะมีผลใช้บังคับได้หลังจากมีประเทศสมาชิกให้สัตยาบันไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ดังนั้นประโยชน์ที่ประเทศสมาชิกจะได้รับจึงอาจใช้เวลานานกว่าที่คาดการณ์

4. ขั้นตอนการดำเนินการของไทย

เพื่อให้เป็นไปตามกำหนดเวลาภายในวันที่ 31 กรกฎาคม 2557 ตามมติของการประชุมรัฐมนตรีครั้งที่ 9 ไทยควรตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการพิจารณาและตรวจสอบพันธกรณีตามความตกลงด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Thailand's TF Committee) โดยอาจประกอบไปด้วยผู้แทน อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงการคลัง และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น โดยมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทยและดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตาม TFA และเสนอ TFA ต่อรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา 190 ก่อนยื่นพิธีสารยอมรับ/สัตยาบันสาร ซึ่งเปิดให้ดำเนินการได้ ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2557- 31 กรกฎาคม 2558

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ความตกลง TF กำหนดให้มีการปรับปรุงกระบวนการศุลกากรของประเทศสมาชิก WTO ทุกประเทศ ให้รวดเร็ว ลดขั้นตอน อันจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายต่างๆ และเวลาการดำเนินงานลง จะช่วยให้การค้าโลกเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลให้สามารถทำการค้ากับประเทศที่มีระบบการค้าที่ซับซ้อนได้สะดวกขึ้นและมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น และช่วยลดต้นทุนการส่งออก จึงน่าจะเป็นผลดีในการขยายการส่งออกไทยได้
- โอกาสทางการค้าโดยการขยายการค้าของไทยในประเทศกำลังพัฒนา ที่มีระบบพิธีการศุลกากรที่ยังซับซ้อนและไม่โปร่งใส จะได้รับการอำนวยความสะดวกมากขึ้น ซึ่งจะลดต้นทุนและเพิ่มปริมาณและมูลค่าการค้าให้สูงขึ้นด้วย

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยอาจต้องเปลี่ยนแปลงกฎหมายและแนวปฏิบัติด้านพิธีการศุลกากรให้สอดคล้องกับพันธกรณี และเนื่องจากความยืดหยุ่นสูงที่ประเทศกำลังพัฒนาได้รับ ประกอบกับประเทศสมาชิกสามารถกำหนดเวลาการปฏิบัติตามพันธกรณีได้เอง ทำให้ระยะเวลาที่ไทยจะได้ประโยชน์จาก TF ดังกล่าวอาจยาวนาน กล่าวคือเมื่อประเทศกำลังพัฒนาเหล่านั้นสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีได้

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ ดร. ปารัตนา พรประภา (E-mail: pratana@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การบริหารโควตาภาษี (Tariff Rate Quota Administration) เพื่อให้กฎระเบียบในการบริหารสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษี เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และนำไปสู่การเปิดตลาดที่แท้จริง

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อให้กฎระเบียบในการบริหารสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษี เพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และนำไปสู่การเปิดตลาดที่แท้จริง

2. สถานะการเจรจา

2.1 การประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 9 มีเมืองบาห์ลี ในปี 2013 รัฐมนตรีได้มีข้อตัดสินใจให้มีกฎระเบียบในการบริหารสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษี ที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และนำไปสู่การเปิดตลาดที่แท้จริง

2.2 สารสำคัญของข้อตัดสินใจในเรื่อง TRQ Administration สรุปได้ดังนี้

1) ในปีแรกของปีที่ตรวจสอบ หากพบว่า ประเทศผู้เข้ามีการนำเข้าในปริมาณที่ต่ำกว่าโควตา ร้อยละ 65 (หรือประเทศผู้นำเข้าไม่ได้แจ้งผลการนำเข้าต่อ WTO) ประเทศสมาชิกอื่นสามารถยกประเด็นการนำเข้าไม่เต็มโควตานี้ขึ้นหารือกับประเทศผู้นำเข้าภายใต้คณะกรรมการเกษตรของ WTO (CoA) และประเทศผู้นำเข้าต้องชี้แจงเป็นเอกสารพร้อมข้อมูลหลักฐานประกอบ ถึงเหตุผลว่าเกิดจากการบริหารโควตาหรือเกิดจากสาเหตุใด

2) หากประเทศสมาชิกยังไม่พอใจผลการชี้แจงก็สามารถยื่นเรื่องนี้ต่อคณะกรรมการเกษตรฯ ว่า ประเด็นนี้ “ยังไม่ได้รับการแก้ไข” กระบวนการจะดำเนินต่อไปในปีที่ 2 และ 3 ตามลำดับ

3) หากปริมาณการนำเข้าในโควตายังคงต่ำกว่าร้อยละ 65 เป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน และประเทศสมาชิก ยังไม่พอใจคำชี้แจงของประเทศผู้นำเข้า ประเทศสมาชิกสามารถร้องต่อคณะกรรมการเกษตรฯ ให้ประเทศผู้นำเข้าเปลี่ยนวิธีการบริหารโควตา และหากหลังจากการปรับปรุงวิธีการบริหารโควตาแล้ว มีการนำเข้าในโควตาสูงกว่าร้อยละ 65 ก็ถือว่าประเด็นเรื่องนี้ “ได้แก้ไขแล้ว”

4) ในกรณีที่ (1) การนำเข้าในโควตาต่ำกว่าร้อยละ 65 เป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน (2) อัตราการเติมโควตาไม่เพิ่มขึ้นรายปี (เพิ่มขึ้นไม่ถึง 8 คะแนนเปอร์เซ็นต์สำหรับสินค้าที่มีอัตราการเติมโควตา สูงกว่าร้อยละ 40 หรือเพิ่มขึ้นไม่ถึง 12 คะแนนเปอร์เซ็นต์สำหรับสินค้าที่มีอัตราการเติมโควตา ต่ำกว่าร้อยละ 40) และ (3) การหารือระหว่างประเทศผู้นำเข้ากับประเทศผู้สนใจเพื่อแก้ไขปัญหาการเติมเต็มโควตาไม่สามารถได้ข้อสรุป ซึ่งเมื่อเข้าองค์ประกอบ 3 ข้อแล้ว ประเทศสมาชิกสามารถแจ้งต่อคณะกรรมการเกษตร (CoA) ว่าต้องการให้มีการบังคับใช้ขั้นตอนสุดท้ายของกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารโควตาภาษีประเทศผู้นำเข้าแล้ว ประเทศผู้นำเข้าต้องปรับเปลี่ยนวิธีบริหารนำเข้าประเทศผู้นำเข้าจะต้องดำเนินการโดยทันทีและให้ใช้วิธีการบริหารโควตาที่เปลี่ยนนี้ต่อเนื่องไปอีก 2 ปี โดยประเทศพัฒนาแล้วต้องเปลี่ยนมาตรการบริหารโควตาเป็นวิธี first-come, first-served หรือการออกไปอนุญาตแบบอัตโนมัติแทน โดยไม่มีเงื่อนไข ส่วนประเทศกำลังพัฒนามีสิทธิเลือกวิธีบริหารโควตาเองหรือไม่ปรับเปลี่ยนก็ได้ หากหลังจากเปลี่ยนวิธีการบริหารโควตาแล้วมีผลทำให้มีการนำเข้าในโควตาเพิ่มขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 2 ใน 3 ให้ถือว่าประเทศผู้นำเข้าได้มีการดำเนินการแล้ว จึงเป็นที่ยุติ (“Closed”)

2.3 กฎระเบียบในการบริหารสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษีนี้ มีผลบังคับใช้ทันทีหลังจากที่รัฐมนตรีมีข้อตัดสินใจในการประชุม MC-WTO ครั้งที่ 9 และให้มีการทบทวนการดำเนินการภายใน 4 ปี หลังจากที่มีผลบังคับใช้ โดยให้ General Council รายงานผลการทบทวนต่อที่ประชุมรัฐมนตรีครั้งที่ 12 ซึ่งรายงานจะต้องมีส่วนข้อเสนอแนะของ General Council ว่าควรให้มีการบังคับใช้ขั้นตอนสุดท้ายของกฎระเบียบว่าด้วยการบริหารโควตาภาษี ต่อไปหรือไม่

3. โอกาสและอุปสรรค

3.1 โอกาส

- ไทยในฐานะผู้ส่งออก มีโอกาสในการขยายการส่งออก เนื่องจากการ fill โควต้ามากขึ้นของประเทศคู่ค้า

3.2 อุปสรรค

- ประเทศกำลังพัฒนา มีทางเลือก ปัญหา unfilled ของประเทศกำลังพัฒนา ยังคงมีต่อไป โดยเฉพาะเรื่องข้าวในประเทศกำลังพัฒนา

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- การมีกฎระเบียบในการบริหารสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษีนี้ น่าจะส่งให้การนำเข้าสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาภาษีมีการตรวจสอบจากประเทศสมาชิกฯ มากขึ้น และจะส่งผลกระทบต่อประเทศสมาชิกรับเข้าสินค้าเกษตรภายใต้ระบบฯ มากยิ่งขึ้น น่าจะผลดีต่อประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ส่งออก สามารถขยายการส่งออกสินค้าเกษตรได้มากขึ้น

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยในฐานะประเทศที่มีสินค้าภายใต้ระบบโควตาภาษี ต้องรายงานผลการนำเข้าและวิธีการบริหารโควตาต่อ WTO ในทันทีที่ทราบผลการนำเข้าภายใต้ระบบนี้ และอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศสมาชิก ยกเป็นประเด็นในเวทีคณะกรรมการเกษตรของ WTO พิจารณา ทบทวน/เตรียมการ ในรายการสินค้าที่ unfilled ด้วย

- ไทยต้องติดตามและสอบถามการนำเข้าสินค้าเกษตรภายใต้ระบบโควตาของประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทั้งนี้ หากประเทศคู่ค้ามีการนำเข้าที่ไม่เต็มโควตา ไทยก็จะสามารถใช้กฎระเบียบฯ นี้ บังคับให้ประเทศคู่ค้าปรับปรุงอัตราการเต็มโควตา ในสินค้าเกษตรที่ไทยสนใจได้

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชะเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

19 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การเก็บสต็อกโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร (Public Stockholding for Food Security Purpose) เพื่อให้การเก็บสต็อกโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารเป็นมาตรการอุดหนุนที่สามารถทำได้ (Green Box) ภายใต้ข้อตกลงเกษตรของ WTO

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อให้การเก็บสต็อกโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารเป็นมาตรการอุดหนุนที่สามารถทำได้เกินข้อผูกพันภายใต้ข้อตกลงเกษตรของ WTO อย่างถาวร

2. สถานะการเจรจา

- การประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 9 มีเมืองบาหลี ในปี 2013 รัฐมนตรีได้มีการตัดสินใจกำหนดให้การอุดหนุนภายในภายใต้การเก็บสต็อกอาหารที่เป็นอาหารหลักโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารสำหรับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้ในช่วงที่รัฐมนตรีประกาศ เป็นมาตรการชั่วคราวที่สามารถทำได้เกินกว่าข้อผูกพันเรื่องการอุดหนุนภายในของความตกลงเกษตรปัจจุบัน ทั้งนี้ มีเงื่อนไขให้ประเทศกำลังพัฒนาที่มีความประสงค์จะใช้มาตรการฯ นี้ เกินกว่าข้อผูกพัน จะต้อง

- ต้องแจ้งต่อคณะกรรมการเกษตรของ WTO ว่า มาตรการการเก็บสต็อกโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารของตน ว่ามีการให้การอุดหนุนเกินหรือมีความเสี่ยงว่าจะเกินกว่าข้อผูกพันเรื่องการอุดหนุนภายในที่ปิดเบียน

- ต้องแจ้งระดับการอุดหนุนภายในของตน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานของมาตรการฯ ที่ใช้ และข้อมูลทางสถิติที่จำเป็น ให้ทันสมัยและต่อเนื่อง และคณะกรรมการเกษตรต้องติดตามตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว

- ต้องใช้มาตรการฯ อย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เป็นการปิดเบียนทางการค้าหรือส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศสมาชิกอื่น

- ประเทศผู้ใช้มาตรการฯ ต้องพร้อมที่จะหารือในประเด็นที่เกี่ยวข้อง หากมีการร้องขอจากประเทศอื่นๆ

3. โอกาสและอุปสรรค

3.1 โอกาส

- ข้อตัดสินใจนี้เป็นประเด็นให้ความยืดหยุ่นแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการเพิ่มการอุดหนุนภายในโดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงอาหาร ซึ่ง โดยหลักการแล้วเป็น concern ของประเทศผู้นำเข้าอาหาร อย่างไรก็ตาม มีประเทศผู้ส่งออกบางประเทศ ได้แสดงท่าทีชัดเจน ที่จะใช้ข้อตัดสินใจนี้ เพิ่มการอุดหนุนการผลิต ข้าว ข้าวสาลี

3.2 อุปสรรค

- เปิดให้มีการอุดหนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นอาหารหลัก กระทบการส่งออกข้าวไทยไปยังประเทศผู้นำเข้าที่ใช้ข้ออ้างนี้ และหากมีการระบายส่วนเน้อออกสู่ตลาดโลก อาจกระทบกับราคาข้าวในตลาดโลกด้วย

- ข้อจำกัดในความสามารถติดตาม ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ อย่างใกล้ชิด
 - ไทยไม่น่าจะสามารถให้ประโยชน์จากผลการตัดสินใจฯ ในเรื่องนี้ในการปรับใช้กับมาตรการอุดหนุนภายในของไทยได้ เนื่องจากปัจจุบัน ไทยไม่ได้มีโครงการจัดซื้ออาหารเพื่อความมั่นคงด้านอาหารที่เป็นการเฉพาะและชัดเจน
 - ประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่ อาจใช้ข้อยกเว้นภายใต้ข้อตัดสินนี้ เพิ่มการอุดหนุนภายในประเทศของตน จนก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าระหว่างประเทศได้

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ไทยไม่น่าจะสามารถให้ประโยชน์จากผลการตัดสินใจฯ ในเรื่องนี้ในการปรับใช้กับมาตรการอุดหนุนภายในของไทยได้ เนื่องจากปัจจุบัน ไทยไม่ได้มีโครงการจัดซื้ออาหารเพื่อความมั่นคงด้านอาหารที่เป็นการเฉพาะและชัดเจน

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่ อาทิ อินเดีย และจีน ใช้มาตรการจัดซื้ออาหารเพื่อเป็นสต็อกที่ได้การยกเว้นนี้ มาเป็นข้ออ้างในการเพิ่มการอุดหนุนอย่างอย่างไม่จำกัดและระบายสินค้าที่ซื้อไว้ออกมาสู่ตลาดแล้ว จะส่งผลให้ไทยได้รับผลกระทบในแง่ลบ จากการโดนแย่งตลาดจากประเทศเหล่านี้ได้

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
 ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชาเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

19 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การแข่งขันด้านการส่งออกในการค้าสินค้าเกษตร (Export Competition) เพื่อยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพิ่มความโปร่งใสและปรับปรุงการตรวจสอบในเรื่องการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบผ่านทางระบบตรวจสอบโดยผ่านการแจ้งผลการดำเนินการ (notification) และการตอบแบบสอบถามของฝ่ายเลขานุการ WTO

2. สถานะการเจรจา

- ประเด็นเรื่องการแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตรถือประเด็นหลัก 1 ใน 3 ประเด็นหลัก ในการเจรจาเกษตรรอบโดฮา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก ให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ รวมทั้งให้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันไม่ให้มีการใช้มาตรการใดๆ ที่เสมือนการอุดหนุนการส่งออกได้อีกต่อไป

- การประชุมรัฐมนตรี WTO ที่ฮ่องกงในปี 2005 ได้ประกาศว่า ให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบภายในปี 2013 แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีการสรุปร่างรูปแบบข้อผูกพัน (Draft Modalities) ในเรื่องการเจรจาเกษตรให้ได้ก่อน

- อย่างไรก็ตาม การเจรจา เรื่องเกษตร ได้หยุดชะงักในขั้นการกำหนดรูปแบบข้อผูกพัน ตั้งแต่ปี 2008

- การประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 9 มีเมืองบาหลี ในปี 2013 รัฐมนตรีได้มีประกาศในเรื่องที่เกี่ยวกับการแข่งขันด้านการส่งออก 2 เรื่องคือ

- ให้การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ ตามที่ประกาศไว้ในการประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกง ปี 2005 ต้องเป็นประเด็นสำคัญสำหรับแผนการทำงานภายหลังการประชุมที่บาหลี โดยจะร่วมกันทำงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปโดยเร็วที่สุด

- ตกลงที่จะเพิ่มความโปร่งใสและปรับปรุงการตรวจสอบในเรื่องการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบผ่านทางระบบตรวจสอบโดยผ่านการแจ้งผลการดำเนินการ (notification) และการตอบแบบสอบถามของฝ่ายเลขานุการ WTO โดยการดำเนินการเป็นรายปี ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสามารถอภิปรายในทุกประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบในที่สุด

3. โอกาสและอุปสรรค

3.1 โอกาส

- ถึงแม้จะเป็นเพียงการแสดงเจตนาโดยไม่มี legal binding ก็ตาม แต่ก็สามารถให้ประเทศที่ใช้ export subsidy ตีรระดับการอุดหนุนไว้ไม่สูงกว่าที่ใช้อยู่ ซึ่งต่ำกว่า bound level อย่างน้อย ไม่กตราคาตลาดโลกสินค้าเกษตรที่ไทยส่งออก

- มีโอกาสได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการการอุดหนุนการส่งออกหรือมาตรการเทียบเท่า เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการผลักดันให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบ ต่อไป

3.2 อุปสรรค

- การผลักดันให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก ยังคงถูกคัดค้านจากประเทศพัฒนาแล้ว กลุ่ม G 20 และ กลุ่ม Cairns ต้องศึกษาแนวทาง ผลักดันเรื่องนี้ ใน Post Bali Work Programe ต่อไป

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

● ไทยที่เป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตร และที่ผ่านมาไม่ได้มีการใช้มาตรการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบมาก่อน มีโอกาสได้รู้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการการอุดหนุนการส่งออกหรือมาตรการเทียบเท่า เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการผลักดันให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบ ต่อไป

● ไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและไม่มียกเว้นนโยบายหรือมาตรการที่ถือว่าการอุดหนุนการส่งออก น่าจะได้ประโยชน์หากการเจรจาเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จ ทั้งในแง่ของการขยายตัวของปริมาณการส่งออกและราคาในตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกจะส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่มีความสามารถฯ ที่ลดลง ประกอบกับ การยกเลิกฯ จะส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกมีราคาที่ดีขึ้น

4.2 ผลกระทบต่อไทย

● ไม่มี เนื่องจาก ที่ผ่านมา ไทยไม่เคยใช้มาตรการอุดหนุนการส่งออกในสินค้าเกษตร รวมทั้งไม่มีการใช้มาตรการใดๆ ที่มีผลเทียบเท่ากับการอุดหนุนการส่งออก (ไทยไม่ได้ให้การช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อเพื่อการส่งออก ไม่มีรัฐวิสาหกิจเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตร และไม่เคยใช้มาตรการช่วยเหลือด้านอาหารระหว่างประเทศเพื่อการระบายสต็อก)

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชะเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

18 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้ากับการพัฒนา (Development)

ประเด็นเจรจา: Monitoring Mechanism - เป็นการเจรจาเพื่อจัดตั้ง Monitoring Mechanism ในการตรวจสอบและทบทวนว่าทบทบัญญัติเรื่อง S&D สามารถนำมาใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพหรือไม่

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อจัดตั้ง Monitoring Mechanism ในการตรวจสอบและทบทวนว่าทบทบัญญัติเรื่อง S&D สามารถนำมาใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพหรือไม่

2. สถานะการเจรจา

- ปฏิญญารัฐมนตรีขององค์การการค้าโลกครั้งที่ 4 เมื่อปี 2544 (2001) ที่โตโฮ ซ็อ 44 ระบุว่าให้มีการทบทวนทบทบัญญัติในเรื่อง Special and Differential Treatment (S&D) ในความตกลงต่างๆ ของ WTO เพื่อที่จะให้มีการปรับปรุงให้บทบัญญัติดังกล่าวให้เข้มแข็งขึ้น (strengthened) และทำให้ข้อบทเหล่านั้นชัดเจน มีประสิทธิภาพ และปฏิบัติได้ ซึ่งประเทศกำลังพัฒนา กลุ่ม LDCs และสมาชิกจากแอฟริกา เห็นว่าตนเองยังไม่สามารถใช้ข้อบทในเรื่อง Special and Differential Treatment ตามที่ปรากฏอยู่ในความตกลงต่างๆ ของ WTO ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงพยายามผลักดันที่จะให้มีกลไกขึ้นมาเพื่อติดตามและประเมินผลการใช้ข้อบทดังกล่าว

- ต่อมาเมื่อปี 2545 (2002) ที่ประชุม General Council จึงได้มีมติให้มีการจัดตั้งกลไกการทบทวน (Monitoring Mechanism) ขึ้นตามการผลักดันของประเทศกำลังพัฒนา หลังจากนั้นสมาชิก WTO ได้เจรจาในรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้ง Monitoring Mechanism ดังกล่าว แต่การเจรจาไม่มีความคืบหน้ามากนัก

- อย่างไรก็ตามสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าการประชุม MC 9 ควรจะมีผลงานเป็นรูปธรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์การการค้าโลกยังเป็นเวทีที่สมาชิกยังสามารถเจรจาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันในเรื่องการค้าภายใต้กรอบพหุภาคีได้ และประเด็นในเรื่องการพัฒนา (development) ควรจะต้องเป็นประเด็นใน deliverables ของ MC 9 เนื่องจากเป็นผลประโยชน์สำคัญของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นในปี 2555-2556 สมาชิกจึงเริ่มพิจารณาและเจรจาในเรื่อง Monitoring Mechanism อย่างจริงจัง เพราะเป็นประเด็นที่มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด

3. ผลการประชุมรัฐมนตรี MC9

- ที่ประชุม MC9 ที่ Bali สามารถตกลงกันได้แนวคิดหลักๆ เกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ Monitoring Mechanism เช่น

- เห็นว่าการดำเนินการของ Monitoring Mechanism ครอบคลุมบทบัญญัติ S&D ในความตกลงของ WTO ทั้งหมด รวมทั้งมติ (decision) ของที่ประชุม Ministerial Conference และของ General Council

- ถือว่าเป็นกลไกเสริมและไม่ไปทดแทนกลไกอื่นๆ ที่มีอยู่แล้ว

- สามารถรายงานไปยังคณะกรรมการเทคนิคที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการนำ (implementation) ข้อบท S&D มาใช้ และอาจเสนอแนะให้มีการเจรจาปรับปรุง (strengthening) ข้อบท S&D

- Monitoring Mechanism เป็นกลไกใน Committee on Trade and Development (CTD) โดยถือว่าเป็น Dedicated Session ของ CTD

- ให้มีการประชุมปีละ 2 ครั้ง และสามารถเรียกประชุมเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

- ให้มีการทบทวนกลไกนี้ทุกๆ 3 ปีว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่

○ ข้อตัดสินใจรัฐมนตรี เรื่องนี้ เป็นเพียงส่วนน้อยส่วนหนึ่งของ DDA เท่านั้น การจะแก้ปัญหาของ LDCs ในเรื่อง S&D ได้อย่างรูปธรรม จะต้องใช้กลไกนี้ให้เป็นประโยชน์ในการชี้ข้อบกพร่องที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์จาก S&D ได้ และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการสมดุลต่อไป

4. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

4.1 โอกาส

- สมาชิกยังมีความมุ่งมั่นที่จะ conclude DDA ให้ได้ จึงยังเป็นโอกาสที่จะใช้กลไก monitoring mechanism ตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ในเรื่อง S&D เพื่อผลักดันไว้ใน work programe ต่อไป
- ปัจจุบัน สมาชิก WTO เพิ่มจำนวนมากขึ้น สมาชิกใหม่ส่วนใหญ่เป็นประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อย ทำให้อำนาจต่อรองของสองกลุ่มนี้ในการผลักดันเรื่อง S&D มีมากขึ้นโดยลำดับ
- บทเรียนจาก Bali ทำให้สมาชิกเห็นพ้องและยอมรับในแนวปฏิบัติที่ต้องรับฟังทุกเสียง ไม่ว่าจะประเทศใหญ่หรือประเทศเล็ก

4.2 อุปสรรค

- Key player ที่เป็นประเทศพัฒนาแล้วขาดแรงจูงใจในการเข้ามาพิจารณาเรื่อง S&D อย่างจริงจัง
- ประเทศสมาชิกใหม่ เช่น รัสเซีย จีน ไต้หวัน ฯลฯ เข้าเป็นสมาชิกโดยวางตัวเองว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่พร้อมและต้องการใช้ S&D เท่าเทียมกับ LDCs อื่นๆ ทำให้ ประเทศพัฒนาแล้วลำบากใจในการที่จะปรับปรุงให้ S&D มีความเข้มแข็งขึ้น
- ข้อเรียกร้องเรื่อง S&D ของ LDCs มีความสุดโต่งค่อนข้างมาก (อาจไม่ realistic เท่าใดนัก) และใช้แนวคิดของ UN/UNCTAD เช่น aid for trade หรือ เรียกร้องฝ่ายเดียวเป็นสำคัญ

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- โดยที่ Monitoring Mechanism เป็นส่วนหนึ่งของการประชุม Dedicated Session ของ CTD ดังนั้นไทยอาจร่วมกับอาเซียนในการเข้าไปมีบทบาทในการประชุมในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีท่าทีไม่สุดโต่งและเป็นที่ยอมรับจากสมาชิกในวงกว้าง

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- ประเทศไทยจะได้ประโยชน์ในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา อย่างไรก็ตาม มีบางประเด็นที่ S&D อาจมีผลกระทบในทางลบ หรือเป็นการจำกัดโอกาสในการเข้าสู่ตลาดประเทศกำลังพัฒนาด้วยตนเอง เช่น Food Security ในความตกลงเกษตร เป็นต้น

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้ากับการพัฒนา (Development)

ประเด็นเจรจา: Service Waiver - กำหนดวิธีการในการให้ Service Waiver แก่ LDCs ตามมติ MC9

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการปฏิบัติตามมติของ MC8

2. สถานะการเจรจา

- การให้ Service Waiver หรือ Preferential Treatment to Services and Services Suppliers of LDCs เป็นความพยายามของสมาชิก WTO ที่จะสนับสนุน LDCs ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการค้าพหุภาคี และให้สามารถเข้าถึงตลาดของสมาชิกอื่นๆ ของ WTO ได้โดยการยกเว้นหลักการ Most Favored Nation Treatment (MFN) ใน Article II:1 ของ General Agreement on Trade in Services (GATS)

- เมื่อปี 2554 ที่ประชุม MC 8 ได้มีมติ (Ministerial Decision) ในหลักการที่จะให้ Service Waiver แก่กลุ่ม LDCs โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกของ WTO สามารถที่จะให้การปฏิบัติเป็นพิเศษ (preferential treatment) แก่การค้าภาคบริการ หรือผู้ประกอบการในภาคบริการจากกลุ่ม LDCs โดยยกเว้นจากการที่จะต้องปฏิบัติตามหลัก Most Favored Nation Treatment คือ ไม่จำเป็นต้องให้การปฏิบัติดังกล่าวแก่สมาชิกอื่นที่มีใช่ LDCs โดยการเปิดโอกาสให้ใช้ Service Waiver จะมีอายุ 15 ปี (17 ธันวาคม 2569) นับแต่วันที่ MC 8 มีมติ คือ นับแต่วันที่ 17 ธันวาคม 2554

- เนปาล ในฐานะผู้ประสานงานของกลุ่ม LDCs ได้เสนอให้มีการพิจารณาวิธีการที่จะนำหลักการของ Service Waiver มาปฏิบัติ (operationalization) โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ LDC Package สำหรับ MC9 เนื่องจากหลังจากที่มีการรับรองมติที่ประชุม MC 8 ในเรื่องนี้ไปแล้ว แต่ยังไม่มีความคืบหน้าใด ๆ ในการนำหลักการของ Service Waiver มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากนัก

3. มติที่ประชุมรัฐมนตรี MC9

- ที่ประชุม MC9 มีข้อตกลงที่จะให้มีการใช้กลไกในการนำหลักการของ Service Waiver มาใช้ โดยผ่านกลไกของ Council for Trade in Services ซึ่งจะเป็นองค์กรที่จะทบทวน (review) เป็นระยะๆ ว่า ได้มีการนำหลักการของ Service Waiver มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

- ในการนี้ Council for Trade in Services จะจัดประชุมระดับสูง (high-level meeting) ในเวลา 6 เดือน หลังจากทีกลุ่ม LDCs ได้จัดทำคำขอร่วมกัน (collective request) เพื่อที่จะให้สมาชิก WTO พิจารณาให้การปฏิบัติตามหลัก Service Waiver ดังกล่าว โดยระบุถึงสาขา (sector) และรูปแบบของการให้บริการ (mode) ที่จะได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษจากสมาชิก WTO

- ในการประชุม High-Level Meeting ดังกล่าว สมาชิกที่พัฒนาแล้ว อาจจะระบุถึงความพร้อมของตนในการที่จะให้การปฏิบัติเป็นพิเศษตามหลัก Service Waiver ในสาขาและรูปแบบของการค้าภาคบริการที่ตนเห็นเหมาะสม ส่วนสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาอาจดำเนินการเปิดตลาดดังกล่าวได้ตามความพร้อมของตน

4. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

- การเจรจาประสบความสำเร็จโดยเป็นส่วนหนึ่งของ Bali Package

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ไทยอาจพิจารณาศึกษาความเป็นไปได้ในการให้ Service Waiver เช่นเดียวกับกรณีของ DFQF โดยอาจารย์ดูผลการประชุม High-Level Meeting ว่า LDCs จะยื่นข้อเสนอร่วมกันว่าประสงค์จะได้ Service Waiver ในสาขาและหมวดใด

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- ในขั้นนี้ยังไม่มีผลกระทบกับไทย

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาญสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้ากับการพัฒนา (Development)

ประเด็นเจรจา: Duty Free Quota Free (DFQF) - เป็นการเจรจาเพื่อให้สมาชิกดำเนินการตามมติของที่ประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกง

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อให้สมาชิกดำเนินการตามมติของที่ประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกงเมื่อปี 2548 ว่าให้สมาชิกที่พัฒนาแล้วและสมาชิกกำลังพัฒนาที่มีความพร้อมให้ DFQF ร้อยละ 97 ภายในปี 2008 (2551)

2. สถานะการเจรจา

- มติของการประชุมรัฐมนตรี WTO ที่ฮ่องกงในปี 2548 ในการให้สิทธิพิเศษกับประเทศสมาชิก LDC ในเรื่อง DFQF โดยสำหรับสมาชิกพัฒนาแล้วจะต้องให้ DFQF ต่อสินค้าส่งออกจาก LDC ในสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 97 และสำหรับสมาชิกกำลังพัฒนาอื่นๆ นั้น สามารถให้ DFQF ต่อ LDC ได้หากมีความพร้อม
- ที่ผ่านมา สมาชิกต่างๆ ได้มีการให้ DFQF กับ LDC แล้ว เช่น ญี่ปุ่น (ร้อยละ 98 ของรายการสินค้า ร้อยละ 99 ของมูลค่าการค้า) สวิตเซอร์แลนด์ (สินค้าทั้งหมด) สหภาพยุโรป (สินค้าทั้งหมดยกเว้นอาวุธ) อินเดีย (ร้อยละ 85 ของรายการสินค้า ร้อยละ 92.5 ของมูลค่าการค้า) เกาหลีใต้ (ร้อยละ 80 และจะขยายเพิ่มในอนาคต) บราซิล (ร้อยละ 80 ของรายการสินค้า) และจีน (เริ่มที่ร้อยละ 60 และจะเพิ่มถึงร้อยละ 95 ของรายการสินค้าสำหรับประเทศ LDC ที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตด้วย)
- เนปาลได้ยื่นข้อเสนอในนามกลุ่ม LDC ต่อ TNC เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2556 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของ Bali Package โดยประสงค์ที่จะให้ระบุวันที่ หรือห้วงเวลาซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในเรื่อง DFQF และขอให้ประเทศกำลังพัฒนาให้ DFQF แก่ LDC ให้ได้ถึงร้อยละ 97

3. มติที่ประชุมรัฐมนตรี MC9

- ที่ประชุม Ministerial Conference ที่บาห์ลีได้มีมติในเชิงแถลงเจตนารมณ์ทางการเมืองเรียกร้องให้สมาชิกที่พัฒนาแล้วให้ DFQF ในสัดส่วนร้อยละ 97 และให้สมาชิกกำลังพัฒนาพยายามดำเนินการให้ DFQF
- General Council จะรายงานความคืบหน้าของเรื่องนี้ให้ MC10 ทราบ

4. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

4.1 อุปสรรค

- สหรัฐฯ ยังไม่พร้อมในการที่จะปฏิบัติตามมติของที่ประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกงในการที่จะให้ DFQF โดยสหรัฐฯ ได้ให้สิทธิพิเศษตามโครงการ GSP ของตน (สหรัฐฯ มีกฎหมายลดให้ได้ไม่เกิน 94% แต่ปัจจุบันให้แล้ว 93% โดยผ่านโครงการ GSP ของตน)
- ประเด็นเรื่องการใช้ DFQF ให้มีประสิทธิภาพจะผูกโยงกับเรื่องกฎเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า DFQF โดยประเทศ LDC ได้พยายามเรียกร้องว่า แม้ว่าสมาชิกหลายรายจะมีโครงการ DFQF แต่กลับมีกฎเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เข้มงวด ทำให้ LDC ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการ DFQF ได้ ซึ่ง MC9 ที่บาห์ลี ได้มีมติในเรื่องกฎเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับ LDC ให้ผ่อนคลายมากขึ้น ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ

- นอกจากนั้นยังมีประเทศจากแอฟริกาและ LDCs บางประเทศที่เห็นด้วยกับสหรัฐฯ เช่น เลโซโท และเฮติ จึงทำให้ข้อเรียกร้องเรื่อง DFQF ของ LDCs ยังไม่สามารถผลักดันไปได้ไกลกว่าการที่ MC 9 ได้มีมติในเชิงเป็นเพียงการแถลงการณ์ทางการเมือง

4.2 โอกาส

- ประเด็นเรื่อง DFQF เป็นประเด็นที่ประเทศพัฒนาแล้ว เช่น จีน และอินเดีย พยายามเน้นย้ำว่าตนเองแม้จะเป็นประเทศกำลังพัฒนาแต่ก็พร้อมที่จะให้ DFQF
- ประเทศไทยก็สามารถเน้นย้ำบทบาทของไทยในเรื่องนี้เช่นกัน เพราะในอนาคตข้างหน้าไทยก็สามารถเพิ่มระดับ DFQF ให้มากขึ้นตามอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและระดับการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อสร้าง track record ที่ดีของไทยในประเด็นเรื่องของการค้าและการพัฒนา

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ประเทศไทยได้ประกาศให้โครงการ DFQF แก่ LDCs แล้ว 73% ถึงแม้จะยังไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ก็เป็นการประกาศแก่มวลสมาชิกของ WTO ว่าไทยพร้อมที่จะมีบทบาทนำในเรื่องของ South-South Cooperation การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มอำนาจของการเจรจาของไทยในประเด็นต่างๆของ WTO เนื่องจากจะทำให้ไทยได้รับการสนับสนุนจากประเทศกำลังพัฒนาและ LDCs

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไม่น่ามีผลกระทบโดยตรงต่อไทยเนื่องจากไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาสามารถที่จะเลือกให้ DFQF ตามความพร้อมของตนได้ อีกทั้ง LDCs ยังมีศักยภาพน้อยในการผลิตและส่งออกสินค้า

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

<p>หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement)</p> <p>ประเด็นเจรจา: การให้สิทธิสมาชิกที่จะฟ้องร้อง กรณีได้รับความเสียหายหรือเสียประโยชน์อันพึงได้รับจากพันธกรณี แม้ไม่ได้มีการละเมิด TRIPS Agreement (TRIPS Non violation and situation complaints)</p> <p>ลักษณะของประเด็น: ☒ 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9</p> <p style="padding-left: 20px;">2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ</p> <p style="padding-left: 40px;">☐ 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย</p>

1. เป้าหมายในการเจรจา

TRIPS Agreement Article 64.2 กำหนดให้ไม่นำ GATT 1994 Article 23:1 (b) และ (c) เรื่องการฟ้องร้องต่อ WTO กรณีได้รับความเสียหายหรือเสียประโยชน์อันพึงได้รับจากพันธกรณี แม้ไม่ได้มีการละเมิดความตกลง (Non-violation and situation complaints) มาใช้สำหรับ TRIPS Agreement เป็นเวลา 5 ปี และ Article 64.3 กำหนดให้ TRIPS Council พิจารณา scope and modalities และจัดทำข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม MC ว่าจะให้ นำ Non-violation and situation complaints มาใช้สำหรับ TRIPS Agreement หรือไม่ อย่างไร

2. สถานะการเจรจา

- สมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่อง scope and modalities ในการนำข้อบท Non-violation and situation complaints มาใช้สำหรับ TRIPS Agreement จึงมีการต่ออายุ Moratorium มาโดยตลอด รวม 6 ครั้ง กล่าวคือ สมาชิกจะยังไม่ฟ้องร้องกรณี Non-violation and situation complaints ภายใต้ TRIPS Agreement จนกว่าจะตกลงกันได้ ทั้งนี้ ข้อเสนอที่เป็นไปได้มี 4 แนวทาง ดังนี้

- (1) ไม่ให้นำ Non-violation and situation complaints มาใช้อย่างถาวร
- (2) ให้นำมาใช้ได้โดยไม่มีเงื่อนไข
- (3) ให้นำมาใช้ได้โดยกำหนด scope and modalities
- (4) ต่ออายุ Moratorium

3. มติที่ประชุมรัฐมนตรี MC9

- ที่ประชุม MC9 กำหนดให้คณะมนตรีทรัพย์สิน (TRIPS Council) พิจารณาต่อไปในเรื่อง scope and modalities และจัดทำข้อเสนอแนะต่อที่ประชุม MC10

4. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

4.1 โอกาส

- เมื่อปี 2556 สมาชิกแสดงความพร้อมที่จะหารือเรื่อง scope and modalities อย่างเข้มข้นเพื่อหาทางออกร่วมกัน

- ในการนี้ TRIPS Council เริ่มดำเนินการโดยการจัดบรรยายสรุปโดยฝ่ายเลขานุการ (Secretariat briefing) หัวข้อ TRIPS non-violation and situation complaints ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2557 เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกและเตรียมพร้อมที่จะหารือต่อไป นอกจากนี้มีการหารือเรื่องนี้ในการประชุม TRIPS Council ครั้งแรกในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2557 ด้วย

4.2 อุปสรรค

- อย่างไรก็ดี สมาชิกมีท่าทีที่ตรงกันข้ามกันอย่างชัดเจนทำให้ไม่มีข้อสรุปในเรื่องนี้เป็นการถาวร และทำให้ต้องต่ออายุ Moratorium ในลักษณะครั้งต่อครั้งมาโดยตลอด

- TRIPS non-violation and situation complaints มีเพียงสหรัฐฯ และสวิตเซอร์แลนด์เท่านั้นที่ต้องการผลักดัน และอาจมีได้เป็นเรื่องที่สมาชิกอื่นให้นำหนักความสำคัญในการหารือเพื่อหาข้อสรุปมากนัก เพราะหากสมาชิกไม่สามารถตกลงกันได้ในเรื่อง scope and modalities ก็จะมีการต่ออายุ Moratorium ออกไปเรื่อยๆ

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- หากสมาชิกตกลงกันได้ที่จะไม่นำ Non-violation and situation complaints มาใช้สำหรับ TRIPS Agreement เป็นการถาวร หรือต่ออายุ Moratorium ออกไปเรื่อยๆ จะเป็นการป้องกันความเสี่ยงของสมาชิกทุกราย รวมทั้งไทย ที่จะถูกฟ้องร้องกรณีที่ได้ปฏิบัติตาม TRIPS Agreement แล้ว แต่มีเหตุปัจจัยอื่นที่ทำให้เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาได้รับความเสียหายหรือเสียประโยชน์ อาทิ กรณีมีการออกมาตรการควบคุมสินค้าบางประเภทที่ทำให้เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาในสินค้านั้นๆ เสียประโยชน์ทางการค้า และกรณีการป้องปรามการละเมิดที่ไม่เป็นที่พอใจของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากมีการต่ออายุ Moratorium ออกไปเรื่อยๆ ดังที่ผ่านมาก็ไม่มีผลกระทบใดๆ แต่หากสมาชิกตกลงกันที่จะให้นำ Non-violation and situation complaints มาใช้สำหรับ TRIPS Agreement ไม่ว่าจะกำหนด scope and modalities ใดๆ ก็จะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงของสมาชิกทุกราย รวมทั้งไทย ที่จะถูกฟ้องร้องกรณีดังกล่าว

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายจักรา ยอดมณี (E-mail: chakra@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การแข่งขันด้านการส่งออกในการค้าสินค้าเกษตร (Export Competition)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ

2. สถานะการเจรจา

- ประเด็นเรื่องการแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตรถือประเด็นหลัก 1 ใน 3 ประเด็นหลัก ในการเจรจาเกษตรรอบโดฮา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก ให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ รวมทั้งให้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันไม่ให้มีการใช้มาตรการใดๆ ที่เสมือนการอุดหนุนการส่งออกได้อีกต่อไป

- การประชุมรัฐมนตรี WTO ที่ฮ่องกงในปี 2005 ได้ประกาศว่า ให้มีการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบภายในปี 2013 แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีการสรุปร่างรูปแบบข้อผูกพัน (Draft Modalities) ในเรื่องการเจรจาเกษตรให้ได้ก่อน

- การเจรจาเรื่องการแข่งขันการส่งออกสินค้าเริ่มการเจรจาพร้อมๆ กับการเจรจาเรื่องเกษตรอื่น จนสามารถได้เอกสารเลขที่ TN/AG/W/4/Rev.4 ที่เป็น ร่างรูปแบบข้อผูกพัน (Draft Modalities) ในเรื่องการเจรจาเกษตร ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2008

- เนื้อหาโดยสรุปของ draft modalities ในเรื่องการแข่งขันการส่งออก ประกอบด้วย

- ยกเลิกมาตรการการให้การอุดหนุนส่งออกโดยตรง

- มีกฎระเบียบเรื่องการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก การค้าประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก และการประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก อาทิ เวลาการส่งคืนเงินต้นต้องไม่เกิน 180 วัน การกำหนดอัตราค่าประกันต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในเชิงพาณิชย์ เท่านั้น เป็นต้น

- มีกฎระเบียบเรื่องรัฐวิสาหกิจเพื่อการส่งออก อาทิ รัฐไม่สามารถค้าประกันเงินกู้หรือการขาดทุนของรัฐวิสาหกิจฯ ได้ และต้องไม่ให้รัฐวิสาหกิจเพื่อการส่งออกมีอำนาจผูกขาด เป็นต้น

- มีกฎระเบียบเรื่องการช่วยเหลือด้านอาหารระหว่างประเทศในกรณีที่ไม่ใช่เรื่องฉุกเฉิน อาทิ ต้องให้ตามความต้องการของประเทศผู้รับ ต้องให้ในรูปแบบเงินสด เป็นต้น

- อย่างไรก็ตาม การเจรจา เรื่องเกษตร ได้หยุดชะงักในขั้นการกำหนดรูปแบบข้อผูกพัน ตั้งแต่ปี

2008

3. มติที่ประชุมรัฐมนตรี MC9

- การประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 9 มีเมืองบาห์ลี ในปี 2013 รัฐมนตรีได้มีประกาศในเรื่องที่เกี่ยวกับการแข่งขันด้านการส่งออก 2 เรื่องคือ

- ให้การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ ตามที่ประกาศไว้ในการประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกง ปี 2005 ต้องเป็นประเด็นสำคัญสำหรับแผนการทำงานภายหลังการประชุมที่บาห์ลี โดยจะร่วมกันทำงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปโดยเร็วที่สุด

- ตกลงที่จะเพิ่มความโปร่งใสและปรับปรุงการตรวจสอบในเรื่องการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบผ่านทางระบบตรวจสอบโดยผ่านการแจ้งผลการดำเนินการ (notification) และการตอบแบบสอบถามของฝ่ายเลขานุการ WTO โดยการดำเนินการเป็นรายปี ทั้งนี้ เพื่อให้

สมาชิกสามารถอภิปรายในทุกประเด็นที่จะเป็นประโยชน์ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบในที่สุด

4. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

4.1 โอกาส

- ประเด็นเรื่องการแข่งขันการส่งออกสินค้าเกษตร ถือเป็นประเด็นที่มีการเจรจาเรื่องรูปแบบข้อผูกพันที่มีความก้าวหน้ามากที่สุดเมื่อเทียบกับการเจรจาเกษตรประเด็นอื่น กล่าวคือ มีการกำหนดรูปแบบการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออก และกำหนดกฎระเบียบฯ ที่จะใช้ควบคุมไม่ให้เกิดการอุดหนุนการส่งออกในรูปแบบต่างๆ ไว้แล้ว จึงถือว่าหากต้องการให้มีการสรุปการเจรจา ก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องมีการเจรจาด้านเทคนิคอีกต่อไป

4.2 อุปสรรค

- การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตรทุกรูปแบบ จะส่งผลกระทบต่อประเทศพัฒนาแล้วขนาดใหญ่ อาทิ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ รวมทั้งประเทศกำลังพัฒนา อาทิ จีน ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนนโยบายและกฎระเบียบในประเทศนั้นๆ ซึ่งทำให้ประเด็นเรื่องการแข่งขันด้านส่งออกเป็นประเด็นที่ต้องการการตัดสินใจทางเมือง ซึ่งประเทศเหล่านี้คงต้องพิจารณาผลได้จากประเด็นอื่นที่จะนำมาแลกเปลี่ยนกับการยกเลิกการอุดหนุนส่งออก

5. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

5.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและไม่มีนโยบายหรือมาตรการที่ถือว่าการอุดหนุนการส่งออก น่าจะได้ประโยชน์หากการเจรจาเรื่องนี้ประสบผลสำเร็จ ทั้งในแง่ของการขยายตัวของปริมาณการส่งออกและราคาในตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก การยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกจะส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาขนาดใหญ่มีความสามารถฯ ที่ลดลง ประกอบกับ การยกเลิกฯ จะส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกมีราคาที่ดีขึ้น

5.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากการเจรจายืดเยื้อ ประเทศพัฒนาแล้วยังสามารถให้การอุดหนุนส่งออกต่อไป จึงได้เปรียบประเทศที่ไม่ได้ผูกพันการอุดหนุนส่งออกไว้ รวมทั้งไทย ในการขายตัดราคา/ความสามารถในการแข่งขัน
- ไม่มี เนื่องจาก ที่ผ่านมา ไทยไม่เคยใช้มาตรการอุดหนุนการส่งออกในสินค้าเกษตร รวมทั้งไม่มีการใช้มาตรการใดๆ ที่มีผลเทียบเท่ากับการอุดหนุนการส่งออก (ไทยไม่ได้ให้การช่วยเหลือเรื่องสินเชื่อเพื่อการส่งออก ไม่มีรัฐวิสาหกิจเพื่อการส่งออกสินค้าเกษตร และไม่เคยใช้มาตรการช่วยเหลือด้านอาหารระหว่างประเทศเพื่อการระบายสต็อก)

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชะเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การเจรจาเปิดตลาด (Market Access) สินค้าเกษตร

- ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
- 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
- 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อให้มีการเปิดตลาดสินค้าเกษตรให้มากยิ่งขึ้น

2. สถานะการเจรจา

- ประเด็นเรื่องการเปิดตลาดถือประเด็นหลัก 1 ใน 3 ประเด็นหลัก ในการเจรจาเกษตรรอบโดฮา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้มีการเปิดตลาดสินค้าเกษตรให้มากยิ่งขึ้น
- การเจรจาเรื่องเกษตรเริ่มต้นพร้อมกับการเจรจาประเด็นอื่นที่ประกอบกันเป็นการเจรจารอบโดฮา จนสามารถได้เอกสารเลขที่ TN/AG/W/4/Rev.4 ที่เป็นร่างรูปแบบข้อผูกพัน (Draft Modalities) ในเรื่องการเจรจาเกษตร ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2008 หลังจากนั้น การเจรจา ก็หยุดชะงักลง จนถึงปัจจุบัน
- เนื้อหาโดยสรุปของ draft modalities ของสินค้าเกษตรในเรื่องการเปิดตลาด สรุปได้ดังนี้
 - การลดภาษีนำเข้าสินค้าเกษตร โดยภาษีนำเข้าที่ผูกพันไว้ในอัตราที่สูงต้องมีการลดภาษีลงในอัตราที่มากกว่าอัตราภาษีที่ผูกพันไว้ต่ำ
 - ขยายปริมาณโควตาในสินค้าภายใต้ระบบโควตาภาษี
 - ให้ปรับเปลี่ยนระบบภาษีที่ผูกพันให้เป็นระบบที่ง่ายขึ้น (tariff simplification)
 - ให้มีกฎระเบียบเรื่องการบริหารโควตาภาษี
 - ให้ลดจำนวนสินค้าที่มีสิทธิใช้มาตรการปกป้องพิเศษ (Special Safeguard: SSG)
 - ข้อปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่างสำหรับประเทศกำลังพัฒนา (Special and Differential Treatment:S&D)
 - ประเทศกำลังพัฒนาสามารถกำหนดสินค้าพิเศษ (Special Products:SP) เพื่อให้สินค้ากลุ่มนี้เปิดตลาดน้อยกว่าปกติได้
 - ประเทศกำลังพัฒนาสามารถใช้มาตรการปกป้องพิเศษสำหรับประเทศกำลังพัฒนา (Special Safeguard Mechanism: SSM) ได้หากมีปริมาณนำเข้ามากกว่าปกติหรือราคาสินค้านำเข้าต่ำกว่าปกติ
 - ให้ประเทศพัฒนาแล้วเปิดตลาดให้ประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่มสินค้าเมืองร้อน (tropical products)
 - ให้สินค้าฝ่ายของประเทศกำลังพัฒนาเป็นสินค้าปลอดภาษีและโควตา

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- การเจรจาเกษตรถือเป็นประเด็นเจรจาที่สำคัญประเด็นหนึ่งของการเจรจารอบโดฮา ดังนั้น หากประเทศสมาชิกต้องการผลักดันให้มีการสรุปการเจรจารอบโดฮาให้สำเร็จ การเจรจาเกษตรก็จะเป็นส่วนใหญ่ของการเจรจารอบโดฮาทั้งหมดอย่างแน่นอน
- การประชุมรัฐมนตรีที่บาทลีกำหนดชัดเจนว่าการเจรจาเกษตรต้องอยู่ในแผนการดำเนินการขององค์การการค้าโลกต่อไป

3.2 อุปสรรค

- อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก ผลการเจรจาเกษตรถ้าสำเร็จจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศรวมถึงนโยบายด้านการเกษตรในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นผู้เจรจาสำคัญ ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการเจรจาเกษตร อาจได้แก่ ความจริงจังของประเทศพัฒนาแล้วในการเจรจาเกษตร ผลการเจรจาอื่นภายใต้การเจรจารอบโดฮาที่อาจนำมาแลกเปลี่ยนกับการเจรจาเกษตร รวมทั้ง ท่าทีของประเทศกำลังพัฒนาที่จะให้ความยืดหยุ่นต่อประเทศพัฒนาแล้ว เป็นต้น
- ประเด็นการเปิดตลาดสินค้าเกษตรเป็นประเด็นที่ทั้งประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาต้องการ เพื่อให้เกิดการขยายตัวทางการค้าเพิ่มขึ้น แต่เนื่องระบบการค้าเกษตรในปัจจุบัน ยังมีอุปสรรคทางการอื่นที่เกิดจากมาตรการทางการค้าของประเทศพัฒนาแล้ว ดังนั้น การเจรจาเรื่องเปิดตลาดจะต้องดำเนินควบคู่ไปกับการเจรจาเรื่องการอุดหนุนส่งออกและการอุดหนุนภายใน

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ผลการเจรจาเกษตรรอบโดฮาจะส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบการค้าสินค้าเกษตรอย่างจริงจัง คือทำให้มีการเปิดตลาดเพิ่มขึ้น ลดการอุดหนุนภายในที่บิดเบือน รวมทั้งการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบ ส่งผลให้ระบบการค้าสินค้าเกษตรของโลกมีความเสรีและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยที่มีความสามารถในการแข่งขันในหลายสินค้าเกษตร จะได้ประโยชน์ในการเพิ่มโอกาสในการขยายการค้าและมีกฎระเบียบการค้าที่เป็นธรรมนี้

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยในฐานะประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรเกษตรหลายรายการจะได้ประโยชน์ ทั้งในรูปของการขยายปริมาณการส่งออก รวมทั้งราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นธรรม
- อย่างไรก็ตาม ไทยก็มีหลายสินค้าเกษตรที่ยังมีมาตรการปกป้องและยังต้องการการพัฒนาเพื่อให้แข่งขันได้ในตลาดที่เสรี ซึ่งไทยคงต้องการพัฒนาและพัฒนาศักยภาพในการผลิตในสินค้ากลุ่มนี้ หากการเจรจาเกษตรประสบผลสำเร็จ

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชะเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าเกษตร (Agriculture)

ประเด็นเจรจา: การอุดหนุนภายใน (Domestic Support)

- ลักษณะของประเด็น:**
- 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 - 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 - 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 - 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 - 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อให้มีการลดการอุดหนุนภายในสำหรับสินค้าเกษตรที่บิดเบือนลง

2. สถานะการเจรจา

- ประเด็นเรื่องการอุดหนุนภายในถือประเด็นหลัก 1 ใน 3 ประเด็นหลัก ในการเจรจาเกษตรรอบโดฮา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้มีการลดการอุดหนุนภายในสินค้าเกษตรที่บิดเบือนลง
- การเจรจาเรื่องเกษตรเริ่มต้นพร้อมกับการเจรจาประเด็นอื่นที่ประกอบกันเป็นการเจรจารอบโดฮา จนสามารถได้เอกสารเลขที่ TN/AG/W/4/Rev.4 ที่เป็นร่างรูปแบบข้อผูกพัน (Draft Modalities) ในเรื่องการเจรจาเกษตร ขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2008 หลังจากนั้น การเจรจา ก็หยุดชะงักลง จนถึงปัจจุบัน
- เนื้อหาโดยสรุปของ draft modalities ของสินค้าเกษตรในเรื่องการอุดหนุนภายใน สรุปได้ดังนี้
 - ลดการอุดหนุนภายในที่บิดเบือนในภาพรวม (AMS + de minimis + Blue Box) ลง โดยที่ประเทศที่มีระดับการอุดหนุนที่ผูกพันสูงกว่าต้องลดการอุดหนุนในอัตราที่มากกว่า
 - ลดระดับ AMS ลง โดยที่ประเทศที่มีระดับการอุดหนุนที่ผูกพันสูงกว่าต้องลดการอุดหนุนในอัตราที่มากกว่า
 - จำกัดการอุดหนุนที่บิดเบือนรายสินค้าไม่ให้เกินที่เคยใช้ในปฏิฐาน (limit product specific AMS)
 - ลดระดับการอุดหนุนที่ถือว่าน้อยมาก (de minimis)
 - จำกัดการอุดหนุนที่เป็นการจ่ายเงินโดยตรงโดยมีเงื่อนไขจำกัดการผลิตหรือไม่บังคับให้ต้องผลิต (Blue Box) ไม่ให้เกินร้อยละ 2.5 ของมูลค่าการผลิต
 - ปรับปรุงข้อกำหนดของมาตรการการอุดหนุนที่ไม่บิดเบือน (Green Box) เพื่อให้เป็นการอุดหนุนที่ไม่บิดเบือนอย่างแท้จริง
 - ให้ลดการอุดหนุนภายในของสินค้าฝ่ายลงมากกว่าสินค้าเกษตรอื่นๆ
- นอกจากนี้ การประชุมรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 9 ยังกำหนดแผนการดำเนินการต่อในเรื่องที่ต้องให้มีการเจรจาเพื่อที่จะให้มาตรการเก็บสต็อกโดยรัฐเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารของประเทศกำลังพัฒนาที่ใช้อยู่หรือที่จะใช้ในอนาคต เป็นมาตรการอุดหนุนที่สามารถทำได้เกินข้อผูกพันฯ โดยถาวรโดย
 - ให้ General Council รายงานที่ประชุมรัฐมนตรีครั้งที่ 10 ถึงผลการประเมินการใช้มาตรการฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนดำเนินการ
 - ให้มีข้อสรุปผลการหารือก่อนการประชุมรัฐมนตรีครั้งที่ 11

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- การเจรจาเกษตรถือเป็นประเด็นเจรจาที่สำคัญประเด็นหนึ่งของการเจรจารอบโดฮา ดังนั้น หากประเทศสมาชิกต้องการผลักดันให้มีการสรุปการเจรจารอบโดฮาให้สำเร็จ การเจรจาเกษตรก็จะเป็นส่วนใหญ่ของการเจรจารอบโดฮาทั้งหมดอย่างแน่นอน
- การประชุมรัฐมนตรีที่บาหลี กำหนดชัดเจนว่า การเจรจาเกษตรต้องอยู่ในแผนการดำเนินการขององค์การการค้าโลกต่อไป

3.2 อุปสรรค

- อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก ผลการเจรจาเกษตรถ้าสำเร็จจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศรวมถึงนโยบายด้านการเกษตรในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นผู้เจรจาสำคัญ ดังนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการเจรจาเกษตร อาจได้แก่ ความจริงจังของประเทศพัฒนาแล้วในการเจรจาเกษตร ผลการเจรจาอื่นภายใต้การเจรจารอบโดฮาที่อาจนำมาแลกเปลี่ยนกับการเจรจาเกษตร รวมทั้ง ท่าทีของประเทศกำลังพัฒนาที่จะให้ความยืดหยุ่นต่อประเทศพัฒนาแล้ว เป็นต้น
- เนื่องจากจุดประสงค์ของ การลดการอุดหนุนภายในมีเป้าหมายที่ประเทศพัฒนาแล้วเป็นส่วนใหญ่ เพื่อลดข้อได้เปรียบที่เกิดจากการให้การอุดหนุนจำนวนมากของประเทศเหล่านี้ แต่การที่จะประเทศพัฒนาแล้วดำเนินการในเรื่องนี้ จำเป็นต้องมีประเด็นการเจรจาทางการค้าในประเด็นที่ประเทศพัฒนาแล้วสนใจนำมาเจรจาแลกเปลี่ยนด้วย

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ผลการเจรจาเกษตรรอบโดฮาจะส่งผลให้เกิดการปฏิรูประบบการค้าสินค้าเกษตรอย่างจริงจัง คือทำให้มีการเปิดตลาดเพิ่มขึ้น ลดการอุดหนุนภายในที่บิดเบือน รวมทั้งการยกเลิกการอุดหนุนการส่งออกทุกรูปแบบ ส่งผลให้ระบบการค้าสินค้าเกษตรของโลกมีความเสรีและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยที่มีความสามารถในการแข่งขันในหลายสินค้าเกษตร จะได้ประโยชน์ในการเพิ่มโอกาสในการขยายการค้าและมีกฎระเบียบการค้าที่เป็นธรรมนี้

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยในฐานะประเทศผู้ส่งออกสินค้าเกษตรเกษตรหลายรายการจะได้ประโยชน์ ทั้งในรูปของการขยายปริมาณการส่งออก รวมทั้งราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นธรรม
- อย่างไรก็ตาม ไทยก็มีหลายสินค้าเกษตรที่ยังมีมาตรการปกป้องและยังต้องการการพัฒนาเพื่อให้อยู่แข่งขันได้ในตลาดที่เสรี ซึ่งไทยคงต้องการพัฒนาและพัฒนาศักยภาพในการผลิตในสินค้ากลุ่มนี้ หากการเจรจาเกษตรประสบผลสำเร็จ

 คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
 ผู้จัดทำ นายรัชชัย เตชะเชษฐ์ (E-mail: thawatchai@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้ากับการพัฒนา (Development)

ประเด็นเจรจา: Cancun S&D 28 agreement-specific proposals - รับรองและยืนยันหลักการของ S&D ในความตกลงต่างๆ

ลักษณะของประเด็น:

- 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
- 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
- 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
- 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
- 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายของการเจรจา

เป็นการเจรจาเพื่อที่จะรับรองหลักการของข้อบทในเรื่อง Special and Differential Treatment ใน 28 เรื่องซึ่งอยู่ในความตกลงและเอกสารต่างๆ และได้มีการรับรองหลักการไว้แล้วตั้งแต่สมัยการประชุมระดับรัฐมนตรีที่แคนคูน โดยส่วนใหญ่แล้ว Cancun 28 ไม่มีข้อตกลงที่เป็นการเพิ่มเนื้อหาของความตกลงและเอกสารต่างๆ ดังกล่าวแต่อย่างใด เป็นเพียงการยืนยัน (reaffirmation) ในหลักการเรื่อง S&D ที่มีอยู่แล้ว ดังนั้น หากสมาชิกไม่เจรจาเปลี่ยนแปลงในหลักการเดิมที่เคยตกลงไว้ ก็อาจสามารถรับ Cancun 28 ได้

2. สถานะของการเจรจา

- MC8 มอบหมายให้ CTD จัดทำ stocktaking เกี่ยวกับข้อเสนอ 28 ข้อ ในการปรับปรุงความตกลงต่างๆ ของ WTO ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีได้ยอมรับหลักการไว้แล้ว (agreed in principle) ตั้งแต่คราวประชุมที่แคนคูน เนื่องจากเวลาได้ล่วงเลยไปเกือบ 10 ปีแล้ว ประกอบด้วย

- ความตกลงแกตต์ Article 18: C, 36, 37, 38
- Understanding on the Interpretation of Article 17
- Understanding on Balance of Payments Provisions of the GATT 1994 – Para 8
- ความตกลง Enabling Clause
- ความตกลงด้านสินค้าเกษตร ใน Article 15.2 (ยกเว้นพันธกรณีให้ LDCs)
- ความตกลง Pre-shipment Inspection ใน Article 3.3
- ความตกลงเรื่อง Rules of Origin
- ความตกลงเรื่อง Import Licensing ใน Article 1.2
- ความตกลง GATS ใน Article 4, 4.3, 25 และ Annex on Telecom –Para 6
- ความตกลง TRIPS ใน Article 66.2, 67, 70.9
- DSU Article 8.10
- Ministerial Decision ในเรื่องต่างๆ เช่น
 - Decision on Measures in Favour of Least-Developed Countries – Para 2 (v)
 - Decision on Measures in Favour of LDC –Para 2 (II)
 - Decision on Measures in Favour of LDC –Para 2
 - Decision on Measures in Favour of LDC –Market Opportunities, Enabling Clause –Para 3(b)
 - Rule Relating to Notification Procedures
 - Enabling Clause
 - Review of Progress on Market Access for LDC
 - GATT 1994 Article 18: B

- สำนักเลขาธิการได้จัดทำตาราง (Matrix) เพื่อสรุปสถานะของข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งสรุปได้ว่า ข้อเสนอส่วนใหญ่ยังสามารถใช้ได้อยู่ในปัจจุบัน โดยมีเพียงข้อเสนอ 6 ข้อเสนอเท่านั้นที่จะต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยปัจจุบัน เช่น
 - ข้อเสนอที่ 10 เกี่ยวกับ **Pre-Shipment Inspection ข้อ 3.3** ซึ่งอยู่ภายใต้ของการเจรจาเรื่อง Trade Facilitation
 - ข้อเสนอที่ 17 เกี่ยวกับ **TRIPS Agreement ข้อ 66.2** ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความรับผิดชอบของ TRIPS Council
 - ข้อเสนอที่ 21 เกี่ยวกับ **Decision on Measures in Favour of Least Developed Countries – Paragraph 2 (V)** ซึ่งเป็นเรื่องการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศ LDC ซึ่งถ้อยคำในข้อเสนอล้าสมัยไปแล้วเพราะปัจจุบัน WTO มีโครงการ Aid for Trade และ Enhanced Integrated Framework (EIF) เพื่อให้ความช่วยเหลือ LDC ซึ่งจำเป็นจะต้องปรับปรุงถ้อยคำให้ทันสมัย
 - เรื่อง **Rules Relating to Notification Procedures** ซึ่งมีถ้อยคำเกี่ยวกับการเสนอรายงานข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแจ้ง Notification ของ LDC ให้ General Council พิจารณาในเดือนธันวาคม 2003 ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนวันที่ใหม่ให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามความเป็นจริงในปัจจุบัน
 - ข้อเสนอที่ 24 เรื่อง **Review of Progress on Market Access for Least Developed Countries** ซึ่งหลังจากการประชุมรัฐมนตรีการค้าที่แคนคูนแล้ว ที่ประชุมที่ฮ่องกงสามารถตกลงกันได้ในเรื่อง Duty Free Quota Free (DFQF)
 - ข้อเสนอที่ 25 เรื่อง **Decision on Measures in Favour of Least Developed Countries – Paragraph 2 (II)** ซึ่งได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับข้อ 2.2.5 เนื่องจากที่ประชุมรัฐมนตรีการค้าที่ฮ่องกงสามารถตกลงกันได้ในเรื่อง DFQF

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 อุปสรรค

- ในช่วงแรกของการเจรจาระหว่างปี 2555-2556 สมาชิกเน้นการเจรจาแบบ Stock-taking คือไม่ประสงค์ที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงในหลักการเดิมที่เคยมีการตกลงกันมาแล้ว ยกเว้นแต่เพียง 6 ประเด็นที่ล้าสมัยหรือปัจจุบันอยู่ในการพิจารณาดำเนินการของคณะกรรมการอื่น ในขณะที่สมาชิกเชื่อว่าน่าจะตกลงกันได้ อย่างไรก็ตามเมื่อใกล้การประชุมที่บาห์ลี ปรากฏว่าทั้งสมาชิกที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาไม่สามารถตกลงกันได้ ในเกือบทุกประเด็น จึงทำให้ทุกฝ่ายประสงค์ที่จะเริ่มเปิดการเจรจากันใหม่ (reopening of the negotiation) ซึ่งจะทำให้การเจรจามีความยุ่งยากมากขึ้นเพราะมีเนื้อหาที่กว้างขวางครอบคลุมความตกลงต่างๆ เกือบทั้งหมด
- เชื่อว่าจากท่าทีล่าสุดของอียิปต์ซึ่งขอเสนอให้ถอนเรื่อง Cancun 28 ออกจากการเจรจาสำหรับ Bali Package อียิปต์น่าจะมีข้อเสนอใหม่สำหรับการเจรจาเพื่อที่จะเป็นผลลัพธ์สำหรับ MC10

3.2 โอกาส

- ประเด็นเรื่อง Cancun 28 เป็นประเด็นที่ตกร้างกันมา และมีแนวโน้มว่าจะสามารถเจรจาศึกษา เพื่อตกลงกันได้ เนื่องจากการเจรจา Monitoring Mechanism ประสบความสำเร็จแล้ว ดังนั้น LDC น่าจะผลักดันเรื่องนี้ในฐานะเป็น priority ซึ่งไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนาที่มีท่าทีเป็นกลางไม่สุดโต่งเกินไป อาจเข้าไปมีบทบาทในการเจรจาให้ประสบผลสำเร็จ โดยไทยอาจร่วมมือกับอาเซียน และสมาชิกอื่นๆ ที่มีบทบาทเป็นกลาง เช่น ฮ่องกง ไต้หวัน ฯลฯ เป็นต้น

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบกับไทย

4.1 การใช้ประโยชน์

- การเจรจาเรื่องนี้มิใช่ผลประโยชน์ของไทยที่จะผลักดันโดยตรง แต่เป็นผลประโยชน์ของประเทศกำลังพัฒนาและ LDC โดยรวม เพราะประเด็นเรื่องการพัฒนาเป็นประเด็นที่จะต้องได้รับการบรรจุใน Package ต่างๆ ของ WTO

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยไม่มีประเด็นติดขัด เนื่องจากจะได้ประโยชน์ ในฐานะที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาสสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้ากับการพัฒนา (Development)

ประเด็นเจรจา: S&D 6 agreement-specific proposal - เป็นการเจรจาเพื่อแก้ไขความตกลงต่างๆในประเด็นเรื่อง S&D เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายของการเจรจา

เป้าหมายการเจรจาเพื่อแก้ไขให้สามารถนำหลักการ S&D มาใช้ได้ทั้งกรณีของ SPS และ Import Licensing โดยมุ่งเน้นไปที่การให้มี Ministerial Decision วางแนวปฏิบัติ รวมไปถึงการแก้ไขความตกลงประกอบด้วย

- **SPS Agreement, Article 10.3** เพื่อให้มี Ministerial Decision วางแนวปฏิบัติให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถยื่นคำร้องต่อ SPS Committee เพื่อให้ขอยกเว้นการปฏิบัติตามความตกลงในกรณีประสบอุปสรรคไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีตามความตกลงได้ รวมทั้งให้ประเทศพัฒนาแล้วช่วยเหลือในด้านเทคนิคแก่ประเทศกำลังพัฒนาด้วย

- **Import Licensing, Article 3.5** เพื่อแก้ไขความตกลงในการที่จะให้ประเทศกำลังพัฒนาได้รับยกเว้นไม่ต้องให้ข้อมูลสถิติด้านการค้า (trade statistics) สำหรับสินค้านำเข้าที่อยู่ในข่ายจะต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้า หากการให้ข้อมูลนั้นจะเป็นภาระในด้านการดำเนินการและภาระทางการเงินมากเกินไป

- **SPS Agreement, Article 10.2** เพื่อแก้ไขความตกลงให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถมีเวลาที่ยาวขึ้น (longer timeframe for compliance) ในการปฏิบัติตามมาตรการ SPS ของประเทศพัฒนาแล้ว

2. สถานะของการเจรจา

- การเจรจายังไม่มีความคืบหน้ามากนักเนื่องจากทำที่ยังต่างกันอยู่มาก โดยสมาชิกที่พัฒนาแล้วไม่ประสงค์ที่จะให้มีการใช้ S&D มากเกินไปนัก ในขณะที่สมาชิกกำลังพัฒนาเห็นว่าแม้จะมีข้อบท S&D แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติ

- ที่ผ่านมามีการเจรจาในประเด็น ASP, Art 10.3 มากกว่าประเด็นอื่น เนื่องจากเป็นเพียงประเด็นที่วางแนวทางปฏิบัติ มีใช้ประเด็นการแก้ไขความตกลง ดังนั้นแนวโน้มที่ประเด็นนี้จะได้รับการพิจารณาอย่างต่อเนื่องน่าจะมีมากกว่าประเด็นอื่น

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

- การเจรจาในเรื่อง 6 ASP ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากที่ผ่านมามีสมาชิกร่วมกันมุ่งเน้นไปที่การเจรจาหัวข้ออื่นซึ่งอาจประสบความสำเร็จมากกว่า เช่นเรื่อง Monitoring Mechanism และ Cancun 28 อย่างไรก็ตามหลังจากการเจรจาเรื่อง Monitoring Mechanism ประสบความสำเร็จ สมาชิกน่าจะมีโอกาสผลักดันประเด็น 6 ASP ต่อไปโดยเฉพาะในประเด็น SPS, Article 10.3

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบกับไทย

4.1 การใช้ประโยชน์

- การเจรจาเรื่องนี้มิใช่ผลประโยชน์ของไทยที่จะผลักดันโดยตรง แต่เป็นผลประโยชน์ของประเทศกำลังพัฒนารวมถึงสมาชิกจากกลุ่ม LDCs

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ในฐานะเป็นประเทศกำลังพัฒนา ไทยไม่มีประเด็นติดขัด

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

3.2 อุปสรรค

- การเจรจาสินค้าอุตสาหกรรมซึ่งประเทศพัฒนาแล้วผลักดัน ถูกเชื่อมโยงกับความคืบหน้าในการเจรจาสินค้าเกษตรซึ่งประเทศกำลังพัฒนาต้องการ ดังนั้น การจะเริ่มผลักดันการเจรจา NAMA อีกครั้ง ยังต้องประเมินควบคู่ไปกับภาพรวม DDA การเจรจาเปิดตลาด Agriculture และความพร้อมของสมาชิกเป็นระยะ
- ในประเด็นการลดภาษี สมาชิกมีความเห็นแตกต่างเกี่ยวกับภาระความรับผิดชอบที่มากขึ้นทางเศรษฐกิจสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งความยืดหยุ่นที่จะให้กับประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งทำให้หลายประเทศไม่ยอมรับ draft modalities ปี 2008 ให้เป็นพื้นฐานการเจรจา
- ส่วนการเจรจา NTBs สมาชิกยังมีความเห็นแตกต่างในร่างข้อบทเรื่องต่างๆ ทั้งนี้ หากสมาชิกไม่สามารถผลักดันประเด็นการลดภาษีใน NAMA ได้ ก็มีแนวโน้มที่การเจรจา NTBs จะไม่มีความคืบหน้ามากนัก

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- อัตราภาษีของสมาชิกจะลดต่ำลง และสร้างโอกาสในการส่งออกของไทยมากขึ้น โดยเฉพาะตลาดในประเทศกำลังพัฒนาที่ยังมีอัตราภาษีเฉลี่ยสูง (25 – 35%)
- ประเทศพัฒนาแล้วจะต้องลดภาษีลงจากที่ไม่ได้ลดมาเป็นเวลานานนับแต่ Uruguay round โดยเฉพาะสินค้าประมงแปรรูป สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม
- การลดภาษีนำเข้าจะช่วยลดการบิดเบือนในการจัดสรรทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ เพิ่มสวัสดิการให้กับผู้บริโภคในสังคม รวมถึงผู้ประกอบการที่นำเข้าสินค้าและวัตถุดิบจากต่างประเทศ นอกจากนี้ การลดภาษีให้ต่ำอาจจะช่วยลดปัญหาความไม่โปร่งใสและลดการใช้ดุลยพินิจในการจำแนกอัตราภาษีได้
- ลดผลกระทบจากมาตรการ NTBs ต่อการค้า โดยเฉพาะสร้างความโปร่งใสในการกำหนดมาตรการที่เป็นข้อบังคับทางเทคนิค

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ผู้ประกอบการอาจได้รับผลกระทบจากการปรับลดภาษี โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีสูง (bound rate) เช่น ยานยนต์ พลาสติก เกษษกรรม เป็นต้น ดังนั้น ภาครัฐอาจต้องพิจารณามาตรการสนับสนุนที่ไม่บิดเบือน เช่น ให้ความช่วยเหลือ R&D การเสริมศักยภาพด้านแรงงาน และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายพรชัย ประภาวงษ์ (E-mail: pornchaip@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าบริการ (Trade in Services)

ประเด็นเจรจา: การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการ (Services Market Access)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการเจรจาเพื่อผลักดันให้สมาชิก WTO มีข้อเสนอเปิดตลาด (offers) เพิ่มเติมจากรอบอรุทวีย์ ที่ผ่านมา สมาชิกส่วนใหญ่ รวมทั้งไทยได้ยื่น offers ไปแล้ว 2 ครั้ง ได้แก่ initial offers ในปีค.ศ. 2003 และ revised offers ในปีค.ศ. 2005

2. สถานะการเจรจา

- Doha Ministerial Declaration ในปี 2544 กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องสรุปผลการเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการภายในวันที่ 1 มกราคม 2548 แต่ให้เป็นไปตามหลักการของ single undertaking โดยมีการขยายเวลาตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีที่ฮ่องกง ในปี 2548 ที่จะให้ประเทศสมาชิกยื่น 2nd revised offers ภายในเดือนกรกฎาคม 2549 แต่การเจรจาไม่สามารถหาข้อสรุปได้ จึงยุติการเจรจาจนถึงปี 2550 โดยแม้มีการเจรจาต่อหลังจากนั้น แต่ก็ไม่มีการกำหนดเวลาที่ชัดเจน เนื่องจากต้องรอความชัดเจนในการเจรจาเรื่องอื่นๆ ก่อน อาทิ สินค้าเกษตร และสินค้าอุตสาหกรรม

- โดยที่รัฐมนตรีการค้าหลายประเทศ รวมทั้งไทย ได้เข้าร่วมการประชุม Signaling Conference ที่ WTO นครเจนีวา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2551 เพื่อส่งสัญญาณ (signal) เปิดตลาดเพิ่มเติมจาก initial offers ที่ยื่นในปี 2546 และ revised offers ที่ยื่นในปี 2548 โดยระดับการเปิดตลาดที่จะผูกพันในขั้นสุดท้ายจะขึ้นอยู่กับผลลัพธ์การเจรจาในภาพรวม

- ปัจจุบัน การเจรจาผลักดันข้อเรียกร้องของสมาชิกโดยมีเป้าหมายให้มีการเปิดตลาดเพิ่มขึ้นนั้น อยู่ในภาวะชะงักงัน จึงมีความพยายามโดยออสเตรเลียและสหรัฐฯ ในการจัดตั้งกลุ่มเจรจาแบบ plurilateral ในนามของกลุ่ม Real Good Friends (RGF) ขึ้นเพื่อริเริ่มการเจรจา Trade in Services Agreement (TISA) ที่เน้นการผูกพันการเปิดตลาดที่สูง ปัจจุบันมีสมาชิกเข้าร่วม 23 ประเทศ ทั้งนี้ มีประเทศสมาชิกกำลังพัฒนาจำนวนหนึ่งที่คัดค้านการริเริ่มดังกล่าว ด้วยเห็นว่าขัดกับหลัก single undertaking และเป็นอุปสรรคต่อหลักการของการค้าพหุภาคี

- ประเทศพัฒนาแล้ว อาทิ ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สวิตเซอร์แลนด์ ยังคงผลักดันให้ประเทศสมาชิกต่างๆ รวมถึงไทยเปิดตลาดเพิ่มมากขึ้นในทุก mode และทุกสาขาบริการ แต่ประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นผู้ถูกเรียกร้อง ยังสงวนท่าทีการเปิดตลาดของตน โดยอ้างว่าจะพิจารณาข้อเรียกร้องต่อไป หรือยังไม่พร้อมจะปรับปรุงข้อผูกพันเพิ่มเติม

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- การเจรจาเปิดตลาดเป็นไปตามมติของ Doha Ministerial Declaration ที่กำหนดให้มีการเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้าบริการเพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางและกระบวนการเจรจาที่ชัดเจน แต่ให้มีการดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป

3.2 อุปสรรค

- การเจรจาเปิดตลาดในระดับที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิกพัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนา รวมทั้งรายละเอียดของมิติด้านการพัฒนาและเงื่อนไขการให้ความยืดหยุ่นแก่ประเทศกำลังพัฒนาที่ยังไม่มีความชัดเจน ทำให้การเจรจาไม่มีความคืบหน้า จึงมีการเจรจาเปิดตลาดแบบทวิภาคี ภูมิภาค และกลุ่ม plurilateral เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งอาจบั่นทอนความสำคัญของการเจรจาในกรอบพหุภาคี ทั้งนี้ การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการมิได้เป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงในมติรัฐมนตรีที่บาหลีในปี 2556

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ: สร้างโอกาสทางการค้าฯ เพิ่มการลงทุน และนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจและศักยภาพในการแข่งขัน
- ประโยชน์ต่อประชาชน: เพิ่มคุณภาพบริการและความหลากหลายในราคาที่เหมาะสม เพิ่มการจ้างงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากร
- ประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม: ภาคบริการจะช่วยสนับสนุนและช่วยลดต้นทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม รวมถึงภาคสังคม โดยจะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพิ่มการจ้างงาน รวมทั้งการสร้างรายได้

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- การแข่งขันที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่ม SMEs และการใช้ทรัพยากรของประเทศเพื่อให้ความช่วยเหลือและเตรียมความพร้อมแก่ธุรกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ ดร. ปราบธนา พรประภา (E-mail: pratana@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าบริการ (Trade in Services)

ประเด็นเจรจา: การเจรจาจัดทำกฎเกณฑ์การเจรจาจัดทำกฎเกณฑ์การค้าบริการ (Disciplines on GATS Rules)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

การเจรจาจัดทำกฎเกณฑ์ฯ ประกอบด้วย 3 เรื่องหลัก ดังนี้ (1) มาตรการปกป้องฉุกเฉิน (Emergency Safeguard Measures: ESM) (2) วินัยเรื่องการอุดหนุนภาคบริการ (Subsidies) และ (3) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐในภาคบริการ (Government Procurement: GP)

2. สถานะการเจรจา

- การประชุมที่ผ่านมายังไม่สามารถหาข้อสรุปเป็นร่างข้อบทยที่ใช้เป็นพื้นฐานการเจรจาพหุภาคีได้ เนื่องจากประเทศสมาชิกยังไม่สามารถตกลงกันได้ในหลักการของทั้งสามเรื่อง การประชุมจึงเป็นเพียงการหารือทางเทคนิคเพื่อทำความเข้าใจและหาประเด็นที่อาจมีข้อสรุปร่วมกันได้ การหารือที่ผ่านมาได้รับการสรุปเป็นรายงานความคืบหน้าของประธาน ในเดือนเมษายน 2554 โดยยังไม่มีการเจรจาในรายละเอียด

- อาเซียนสนับสนุนให้มีการหารือในหลักการของ ESM ส่วนฮ่องกงผลักดันให้มีการหารือเรื่องการอุดหนุนภาคบริการ และสหภาพยุโรปเป็นผู้ผลักดันเรื่อง GP

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- เนื่องจากยังไม่มีเจรจาในทั้งสามเรื่องดังกล่าว การประชุมที่ผ่านมาจะเน้นการหารือในหัวข้อ/ประเด็นต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความเห็นกันอย่างกว้างขวางเพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป

3.2 อุปสรรค

- การเจรจาทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวไม่มีความคืบหน้า เนื่องจากปัญหาเรื่องคำจำกัดความ และสถิติ จึงทำให้หลักการของทั้งสามเรื่องไม่มีความชัดเจน และมีข้อโต้แย้งมาก ประเทศสมาชิกจึงมีท่าทีที่แตกต่างกันอย่างมากในหลักการ

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- กฎเกณฑ์การค้าบริการระหว่างประเทศจะเกิดความเป็นธรรมมากขึ้น และมีความเหมาะสมต่อระดับการพัฒนาของประเทศสมาชิก

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากเจรจาประสบความสำเร็จ ไทยจะได้รับหลักประกัน ESM หากได้รับผลกระทบจากการค้า และมีความชัดเจนในกฎระเบียบภายในเรื่องการอุดหนุนภาคบริการและการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐในภาคบริการ

หัวข้อเจรจา: การค้าบริการ (Trade in Services)

ประเด็นเจรจา: การเจรจาจัดทำวินัยด้านกฎระเบียบภายในประเทศในภาคบริการ (Disciplines on Domestic Regulations)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการเจรจาจัดทำวินัยในภาพรวม เพื่อให้สมาชิกใช้มาตรการกฎระเบียบในสาขาบริการต่างๆ เกี่ยวกับ “Licensing requirements” “Licensing procedures” “Qualification requirements” “Qualification procedures” และ “Technical standards” บนหลักการความโปร่งใส มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และไม่เป็นการสร้างข้อจำกัดหรืออุปสรรคสำหรับการค้าบริการ (not constitute disguised restriction)

2. สถานะการเจรจา

- หลังจากมติรัฐมนตรีที่โตฮา ประเทศสมาชิกได้พยายามเจรจาจัดทำวินัยในภาพรวมหลายครั้งบนพื้นฐานของร่างข้อเสนอจากประธาน เพื่อสร้างวินัยที่คล้ายกับ Accountancy Disciplines ที่มีข้อสรุปแล้วในอดีต แต่การเจรจาไม่สามารถหาข้อยุติได้ การเจรจาล่าสุดท้ายในเดือนเมษายน 2554 สรุปผลเป็นรายงานของประธาน รวบรวมความคิดเห็นที่ผ่านมา รวมทั้งร่างวินัย แต่ไม่มีข้อสรุป

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- ปัจจุบันแม้ไม่มีการเจรจาต่อ แต่การประชุมจะเน้นการดำเนินการหารือในหัวข้อ/ประเด็นต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในเรื่องวินัยโดยไม่มีข้อผูกพัน

3.2 อุปสรรค

- สมาชิกยังมีท่าทีที่แตกต่างกันโดยเฉพาะระดับความยืดหยุ่นของข้อบทต่างๆ หากการเจรจาในกรอบอื่นๆ ยังไม่มีความคืบหน้า การหารือวินัยด้านกฎระเบียบภายในก็ไม่น่าจะสามารถเจรจาต่อไปได้

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- มีประโยชน์ในระยะยาวคือ ทั้งผู้ประกอบการในประเทศและผู้ที่จะไปประกอบการในต่างประเทศที่จะได้รับการปฏิบัติจากหน่วยงานที่ดูแลการประกอบธุรกิจ/วิชาชีพในสาขาบริการต่างๆ อย่างมีมาตรฐาน ชัดเจน และโปร่งใสมากขึ้น และกฎระเบียบที่เป็นมาตรฐานสากลของไทยจะช่วยส่งเสริมภาคธุรกิจบริการและสนับสนุนภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในภาพรวม

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- อาจมีผลกระทบในระยะสั้นคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยอาจมีภาระต้องปรับแนวทางปฏิบัติด้านกฎระเบียบที่ดูแลการประกอบธุรกิจ/วิชาชีพในสาขาบริการต่างๆ ให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของ WTO

หัวข้อเจรจา: กฎเกณฑ์ด้านการค้าสินค้า (Rules)

ประเด็นเจรจา: เจรจาแก้ไขกฎระเบียบการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping)

- ลักษณะของประเด็น:**
- 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 - 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 - 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 - 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 - 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

ดำเนินการแก้ไขความตกลงว่าด้วยมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (มาตรการ AD) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความชัดเจนและปรับปรุงการบังคับใช้ความตกลงให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

2. สถานะการเจรจา

- ประธานฯ ได้มีร่างข้อเสนอการแก้ไขมาตรการ AD (Draft consolidated chair text) ให้สมาชิกพิจารณาเพื่อเป็นฐานในการเจรจาของสมาชิกตามเอกสาร (TN/RL/W/213) และ (TR/RL/W/236) เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2550 และ 19 ธันวาคม 2551 ตามลำดับ

- ประธานฯ ได้จัดให้มีการประชุมหารือหลายรูปแบบเพื่อหาข้อสรุปของสมาชิกในประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกัน เช่น การจัดการหรือกลุ่มเฉพาะประเด็น (Contact Group) การหารือกลุ่มย่อย (Plurilateral session) และการหารือเต็มคณะ (Plenary) อย่างไรก็ตาม สมาชิกยังไม่สามารถหาข้อสรุปตกลงกันได้

- เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ประธานได้เสนอ Communication from the Chairman เพื่อรายงานความคืบหน้าของการเจรจาของกลุ่ม Rules negotiation ให้แก่ Trade Negotiation Committee ทราบ ตามเอกสาร (TR/RL/W/254) โดยสาระในส่วนของแก้ไขความตกลง AD มีสำคัญ ดังนี้

- สมาชิกยังไม่สามารถตกลงกันได้ประเด็นสำคัญที่อยู่ในวงเล็บ (Bracketed issues) ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมและแก้ไขบทความที่ความตกลงว่าด้วยมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดเพื่อให้เกิดหลักเกณฑ์/แนวทางสำหรับหน่วยงานใดส่วนในการพิจารณามาตรการทุ่มตลาดที่มีอยู่ 12 ประเด็น (ซึ่งเป็นประเด็นที่ค้างมาจาก Chair's text ฉบับเดิมของปี พ.ศ. 2551) ได้แก่ (1) การใช้ zeroing ในการคำนวณส่วนเหลือการทุ่มตลาด (2) ความเชื่อมโยงของการทุ่มตลาดที่มีต่อความเสียหาย (causation of injury) (3) อุปสรรคล่าช้าอย่างสำคัญต่อการก่อตั้งหรือพัฒนาอุตสาหกรรมภายใน (material retardation) (4) การยกเว้นผู้ผลิตในนิยามของอุตสาหกรรมภายใน (exclusion of producers who are related to exporters or importers or who are themselves importers) (5) สินค้าภายใต้การพิจารณา (product under consideration) (6) การยอมรับข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสียในส่วนของบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกัน (information requests to affiliated parties) (7) ประโยชน์สาธารณะ (public interest) (8) การใช้มาตรการ AD เท่าที่ขจัดความเสียหายได้ (lesser duty rule) (9) มาตรการตอบโต้การหลบเลี่ยงอากร AD (anti-circumvention) (10) การทบทวนการใช้มาตรการ AD ภายหลังจาก 5 ปี (sunset review) (11) การขอใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดโดยประเทศที่สาม (third country dumping) และ (12) การปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่าง (SDT)
- นอกจากนี้สมาชิกได้ร่วมพิจารณาประเด็นที่ไม่ได้อยู่ในวงเล็บ (Un-bracketed Issues) ซึ่งเป็นการเรียบเรียงและปรับปรุงข้อบทภายใต้ความตกลง AD เพื่อให้เกิดความชัดเจนและโปร่งใสในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานใดส่วน ได้แก่ การชี้แจงการคัดเลือกผู้ส่งออก ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือสินค้าชนิดหนึ่งและการชี้แจงกรณีที่ไม่สามารถหาค่าส่วนเหลือการทุ่มตลาดเฉพาะรายได้ครบถ้วน (Limited examination) การให้ความช่วยเหลือผู้มีส่วนได้เสีย

(Assistance to interested parties) มาตรการชั่วคราว (Provisional measures) ความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคา (Price Undertaking) การประเมินมูลค่าอากร (Duty assessment) การทบทวนการใช้บังคับอากร AD ต่อผู้ผลิตส่งออกรายใหม่ (New shipper review) การทบทวนความจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงระดับของอากรและการทบทวนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ (Charged circumstances/interim review)

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีโอกาสน้อยมากที่สมาชิกของ WTO จะผลักดันการเจรจาดำเนินการแก้ไขมาตรการ AD ให้อยู่ใน Post Bali Work Program เมื่อเทียบกับประเด็นการค้าอื่นๆ ที่สมาชิกให้ความสนใจมากกว่า

3.2 อุปสรรค

- อุปสรรคในการเจรจาเนื่องจากท่าทีที่แตกต่างระหว่างสมาชิกพัฒนาแล้วซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้มาตรการ กับสมาชิกกำลังพัฒนาซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ถูกใช้มาตรการ
- ประเด็นที่กฎหมายภายในและแนวทางการปฏิบัติในการไต่สวน พิจารณา คำนวณและทบทวนอากรทุ่มตลาดของสมาชิกแตกต่างกันทำให้ท่าทีในหลายประเด็นมีความหลากหลายในรายละเอียด
- สมาชิกยังไม่มีท่าทีที่จะประนีประนอมกันโดยเฉพาะประเด็นหลักซึ่งอยู่ในวงเล็บ (Bracketed issues) 12 ประเด็น ซึ่งเป็นประเด็นที่สมาชิกมีท่าทีแตกต่างกันอย่างมาก

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- การแก้ไขให้กฎระเบียบมีความชัดเจนโปร่งใสและมีประสิทธิภาพจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการใช้มาตรการทุ่มตลาดโดยบิดเบือน
- การมีกฎระเบียบที่ชัดเจนจะช่วยลดความแตกต่างในการตีความความตกลง AD และลดความขัดแย้งที่จะนำมาซึ่งข้อพิพาททางการค้าระหว่างสมาชิก
- การที่ขั้นตอนและกระบวนการในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดมีความชัดเจนและโปร่งใสมากขึ้น ทำให้ผู้ส่งออกและผู้มีส่วนได้เสียสามารถวางแผนดำเนินแผนธุรกิจ และคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยควรพิจารณาสถานะและประเมินการใช้และถูกใช้มาตรการทุ่มตลาดของไทยในปัจจุบัน เพื่อปรับท่าทีของไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

 คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
 ผู้จัดทำ นายวรินทร์ ฉัตรอารยมนตรี (E-mail: navamin@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: กฎเกณฑ์ด้านการค้าสินค้า (Rules)

ประเด็นเจรจา: เจรจาแก้ไขกฎระเบียบการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Measures)

- ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
- 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
- 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

ดำเนินการแก้ไขความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (ความตกลง SCM) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีความชัดเจนเป็นธรรมแก่สมาชิกมากขึ้น และลดการใช้มาตรการอุดหนุนที่ส่งผลให้การค้าบิดเบือนไม่เป็นธรรม

2. สถานะการเจรจา

- ประธานฯ ได้มีร่างข้อเสนอ (Draft consolidated chair text) การแก้ไขความตกลง SCM ให้สมาชิกพิจารณาเพื่อเป็นฐานในการเจรจาของสมาชิกตามเอกสาร (TN/RL/W/213) และ (TR/RL/W/236) เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2550 และ 19 ธันวาคม 2551 ตามลำดับ

- ต่อมาเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ประธานได้เสนอ Communication from the Chairman เพื่อรายงานความคืบหน้าของการเจรจาของกลุ่ม Rules negotiation ให้แก่ Trade Negotiations Committee (TNC) ทราบ ตามเอกสาร (TR/RL/W/254) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ภาพรวมของการเจรจาแก้ไขความตกลง SCM ยังไม่มีความคืบหน้าจากร่างข้อเสนอของประธาน (Draft consolidated chair text) ฉบับปี 2551 โดยสมาชิกยังมีประเด็นโต้แย้งไม่สามารถหาข้อสรุปได้ ได้แก่ (1) ประเด็น Certain Financing by Loss-Making Institution ของสหภาพยุโรปซึ่งเสนอจำกัดความของการอุดหนุนที่ต้องห้าม (Prohibited subsidies) ขึ้นมาใหม่ (2) ประเด็น Export Competitiveness ของ อียิปต์ อินเดีย เคนยา และ ปากีสถาน (3) ประเด็น Export Credits – Market Benchmarks ของบราซิล และ (4) ประเด็น Export Credits – Successor undertaking ของบราซิล
- สมาชิกได้นำเสนอแนวทางการพิจารณาใหม่ (new proposals) หลายแนวทางในช่วงเวลา ก่อนที่ประธานจะต้องทำการรายงานให้ TNC จึงทำให้ประธานไม่สามารถสรุปเป็นร่างข้อเสนอของประธาน (Chair text) ได้ เช่น อินเดียเสนอเรื่อง Export financing benchmarks for developing Members และเรื่อง tax and duty rebate schemes จีนเสนอเรื่อง Countervail procedures ขณะที่โบลิเวีย อียิปต์ ฮอนดูรัส อินเดีย นิการากัว และศรีลังกา เสนอเรื่อง phase-out period for developing Members และแคนาดา เสนอเรื่อง presumption of serious prejudice เป็นต้น
- สมาชิกบางส่วนสนับสนุนการเจรจาแบบ Bottom-up โดยเห็นว่าสมาชิกจะมีส่วนร่วมในการเจรจามากกว่าการเจรจาที่ใช้ร่างข้อเสนอของประธาน (Chair text) เป็นพื้นฐานในการเจรจา

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีโอกาสน้อยมากที่สมาชิกของ WTO จะผลักดันการเจรจาดำเนินการแก้ไขความตกลง SCM ให้อยู่ใน Post Bali Work Program เมื่อเทียบกับประเด็นการค้าอื่นๆ ที่สมาชิกให้ความสนใจมากกว่า

3.2 อุปสรรค

- อุปสรรคในการเจรจาเกิดจากแนวความคิดต่อการอุดหนุนที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิกพัฒนาแล้วกับสมาชิกกำลังพัฒนา โดยสมาชิกที่พัฒนาแล้วต้องการให้มีการแก้ไขความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนให้เข้มงวดมากขึ้น ขณะที่สมาชิกกำลังพัฒนา ต้องการเพิ่มความยืดหยุ่นของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนฯ

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ไทยได้ดำเนินการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาเศรษฐกิจสังคมโดยไม่ขัดต่อความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนฯ

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยควรระมัดระวังการใช้มาตรการต่างๆ อันอาจเข้าข่ายการอุดหนุนต้องห้าม (Prohibited subsidies) ถูกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนและถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับโครงการอุดหนุนได้

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายณวัฒน์ ฉัตรอารยมนตรี (E-mail: navamin@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: กฎเกณฑ์ด้านการค้าสินค้า (Rules)

ประเด็นเจรจา: เจรจาแก้ไขกฎระเบียบการอุดหนุนประมง (Fishery Subsidies)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการเจรจากำหนดความตกลงเกี่ยวกับการอุดหนุนประมง เพื่อสนับสนุนทั้งเรื่องการค้าและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมงควบคู่กันไป

2. สถานะการเจรจา

- ประธานฯ ได้มีร่างข้อเสนอ (Draft consolidated chair text) เกี่ยวกับการอุดหนุนประมงให้สมาชิกพิจารณาเพื่อเป็นฐานในการเจรจาของสมาชิกตามเอกสาร (TN/RL/W/213) และ (TR/RL/W/236) เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2550 และ 19 ธันวาคม 2551 ตามลำดับ
- ต่อมาเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ประธานได้เสนอ Communication from the Chairman เพื่อรายงานความคืบหน้าของการเจรจาของกลุ่ม Rules negotiation ให้แก่ Trade Negotiation Committee ทราบ ตามเอกสาร (TR/RL/W/254) มีสาระสำคัญดังนี้
 - ภาพรวมของการเจรจาการอุดหนุนประมง ยังไม่มีความคืบหน้าจากร่างข้อเสนอของประธาน (Draft consolidated chair text) ฉบับปี 2551 โดยประเด็นที่สำคัญในการเจรจาเรื่องการอุดหนุนประมง ได้แก่ (1) ขอบเขตของการอุดหนุนประมงต้องห้าม (Prohibition and General Exceptions) (2) การปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่างสำหรับประเทศกำลังพัฒนา (Special and differential treatment) และ (3) การบริหารจัดการทรัพยากรประมง (Fisheries management) ซึ่งทั้งสามประเด็นมีความเชื่อมโยงกัน ดังนั้น ในการเจรจาจึงต้องสร้างความสมดุล (balance) ทั้งสามเรื่อง
 - สมาชิกได้นำเสนอแนวทางการพิจารณาที่เป็นไปได้ (possible options) หลายแนวทาง ซึ่งประธานเห็นว่า เป็นการยากที่จะนำมาสรุปไว้ในร่างของเสนอของประธาน (Chair text) ได้
 - สมาชิกบางส่วนสนับสนุนการเจรจาแบบ Bottom-up โดยเห็นว่าสมาชิกจะมีส่วนร่วมในการเจรจามากกว่าการเจรจาที่ใช้ร่างข้อเสนอของประธาน (Chair text) เป็นพื้นฐานในการเจรจา

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- ในสถานการณ์ปัจจุบัน มีโอกาสน้อยมากที่สมาชิกของ WTO จะผลักดันการเจรจาดำเนินการแก้ไขมาตรการอุดหนุนประมง ให้อยู่ใน Post Bali Work Program เมื่อเทียบกับประเด็นการค้าอื่นๆ ที่สมาชิกให้ความสนใจมากกว่า

3.2 อุปสรรค

- การเจรจาไม่คืบหน้าเนื่องจากสมาชิกมีจุดยืนที่แตกต่างกัน

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- สมาชิกพัฒนาแล้วให้การอุดหนุนประมงเป็นมูลค่าสูงมากเมื่อเทียบกับสมาชิกกำลังพัฒนา ดังนั้น หากผลการเจรจาสามารถสร้างกฎเกณฑ์ในการลดการอุดหนุนต้องห้ามต่างๆ ได้จะทำให้การแข่งขันเป็นธรรมมากขึ้น

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยควรพิจารณาสถานะและประเมินผลกระทบต่ออุตสาหกรรมประมงไทยและอุตสาหกรรมต่อเนื่องของไทยในปัจจุบัน เพื่อทบทวนท่าทีของไทยให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายนวมินทร์ ฉัตรอารยมนตรี (E-mail: navamin@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: กฎเกณฑ์ด้านการค้าสินค้า (Rules)

ประเด็นเจรจา: Regional Trade Agreement (RTAs)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

- ตามที่ General Council Decision ปี 2006 establishing a Transparency Mechanism (TM) for Regional Trade Agreements (RTAs) ซึ่งในย่อหน้าที่ 23 ของ TM ดังกล่าวระบุให้สมาชิกทบทวนและปรับปรุง TM ของ RTAs จากประสบการณ์การดำเนินงานที่ผ่านมา และทำให้กลไกดังกล่าวให้เป็นกลไกถาวร (Permanent Mechanism) (and replace it by a permanent mechanism adopted as part of the overall result of the Round, in accordance with paragraph 47 of the Doha Declaration)

- นอกจากนี้ สืบเนื่องจาก Mandate ใน Doha Work Program ย่อนหน้า 29 ที่ต้องการเพิ่มความยืดหยุ่นให้แก่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา เพื่อสนับสนุนมิติการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น โดยให้สมาชิกฯหารือเรื่อง Systemic Issues (SI) ด้วย

2. สถานะการเจรจา

- Negotiating Group on Rules (NGRs) – ตามมติของ TNC เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2011 ที่ให้ประธานของทุกกลุ่มเจรจาให้ส่งผลการเจรจาในรูปแบบเอกสารภายในวันที่ 21 เมษายน 2011 โดยประธาน คือ Ambassador Dennis Francis, Chairman, Negotiating Group on Rules (NGRs) ได้แจ้งในรายงานล่าสุด ณ เดือนเมษายน 2011 ว่ากลุ่มเจรจาเรื่อง RTAs สามารถส่งเอกสารเป็นร่าง text ในเรื่อง TM Review ได้เท่านั้น (ส่วนมากเป็นการแก้ไขภาษา/ถ้อยคำ และหารือถึงเรื่องระยะเวลา หรือ timeline ในแต่ละกระบวนการมากกว่าที่จะหารือในเรื่องที่สมาชิกยังมีความเห็น แตกต่างกัน)

- ส่วนเรื่อง SI ที่สมาชิกยังไม่สามารถตกลงกันได้ ประธานจึงได้เพียงส่งรายงานของประธาน (Chair's Report) ซึ่งจัดทำขึ้น โดยความรับผิดชอบของประธานเพียงผู้เดียวให้ TNC ทราบต่อไป โดยที่ประธานฯ ไม่ประสงค์จะให้มีการเจรจาต่อบนพื้นฐานของรายงานของประธานดังกล่าว

- Committee on Regional Trade Agreements (CRTA) - H.E Mr. Francisco Alberto LIMA MENA (El Salvador) ประธานในที่ประชุมครั้งล่าสุดเมื่อเดือนตุลาคม 2013 ที่ผ่านมานี้ ได้ขอให้ที่ประชุมพิจารณาเอกสารการรายงานผลการปฏิบัติตามความตกลงฯ โดยสหภาพยุโรปและซีลีได้ร่วมกันจัดทำตัวอย่างรายงานฯ ภายใต้ความตกลงฯ สหภาพยุโรป – ซีลี (ซึ่งครอบคลุมทั้งสินค้าและบริการ) ให้ที่ประชุมพิจารณาอินเดีย แคนาดา สหรัฐฯ นอร์เวย์ โบลีเวีย เม็กซิโก ออสเตรเลีย จีน คิวบา ฮองกง อินโดนีเซีย และเอลซัลวาดอร์ ได้กล่าวขอขอบคุณสหภาพยุโรปและซีลีได้ร่วมกันจัดทำตัวอย่างรายงานฯ ซึ่งอาจใช้เป็นตัวอย่างแนวทางในการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามความตกลงฯ ต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้ให้ความเห็นว่า การจัดทำรายงานดังกล่าวควรให้เกิดความพอดีระหว่างความโปร่งใสและปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นของแต่ละประเทศที่จะต้องจัดทำรายงานดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับการจัดทำเอกสารข้อเท็จจริง (Factual Presentation) แม้จะเป็นเพียงรายงานแบบสรุปฉบับสั้นๆ ก็ตาม เพื่อไม่ให้เป็นการละเมิดของประเทศสมาชิกและสำนักเลขาธิการ WTO นอกจากนี้ การใส่ข้อมูลสถิติในภาคบริการนั้นค่อนข้างทำได้ยากและล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติด้านสินค้า ดังนั้น ในการประชุม CRTA ครั้งต่อไปจะหารือรายละเอียดเรื่องนี้เพิ่มเติม

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 อุปสรรค

- หลายประเทศเห็นว่าประเด็นต่างๆ ไม่อาจหาข้อยุติได้โดยง่าย เป็นประเด็นที่มีความซับซ้อน จึงทำให้การเจรจาไม่ค่อยจะมีความคืบหน้า และอาจหารือในรายละเอียดต่อไป
- โดยที่ Ambassador Dennis Francis, Chairman, Negotiating Group on Rules (NGRs) ได้รายงานต่อ TNC เมื่อเมษายน 2011 ไว้ส่วนหนึ่งว่า
 - “I have taken note of this situation and informed the Group that at this point in time my proposal to approach these issues in tandem is no longer on the table, pending any renewed signals from the Membership suggesting at what point, if at all, it would be desirable to launch discussions on a post-Doha work programme.
 - “More recently, and in light of calls made by some Members to commence this process, I again tested the Group's readiness to so engage and must report, with regret, that the situation remains unchanged”
 - “To conclude, it is clear that notwithstanding the mandate in Doha and the Ministerial Declaration in Hong Kong, China: (i) in essence, the objectives of various Members in these negotiations remain conceptually different; and (ii) gaps persist in Members' positions on all elements proposed. I reaffirm my advice to Members that unless they adopt a pragmatic, flexible and less doctrinaire approach to these negotiations it is unlikely that this impasse will be overcome.”

3.2 โอกาส

- ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2557 Chairman of the Negotiating Group on Rules ได้พยายามเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกต่างๆ สามารถเข้าหารืออย่างไม่เป็นทางการกับ Chairman ได้ว่าอยากจะมีประเด็นไหนที่จะหยิบยกเป็นพิเศษในเรื่อง anti-dumping, subsidies, fisheries subsidies, และ RTAs หรือไม่ ซึ่งก็มีความเป็นไปได้ว่าเรื่อง RTAs อาจจะมีคืบหน้า หากมีประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ที่สนับสนุนให้มีการเดินหน้าเจรจาต่อ และมีท่าทีที่ยืดหยุ่นมากขึ้นกว่าเดิม ประธานก็อาจจะกำหนดนัดประชุม NGRs ครั้งต่อไปได้ ทั้งนี้ หากสมาชิกยังมีท่าทีเดิมๆ และไม่มีความยืดหยุ่นแต่อย่างใด ประธานก็อาจทำได้แค่เพียงรายงานผลการหารืออย่างไม่เป็นทางการต่อที่ประชุม TNC ในครั้งต่อไป

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- หากมี Transparency Mechanism (TM) for Regional Trade Agreements (RTAs) ที่เป็นกลไกถาวร (Permanent Mechanism) รวมถึงการให้ความสำคัญในเรื่องความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา สนับสนุนมิติการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มของ RTAs ต่างๆ มีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็ว

 คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
 ผู้จัดทำ นายพลภัทร ตีสวัสดิ์มงคล (E-mail: polpat@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement)

ประเด็นเจรจา: การจัดตั้งระบบพหุภาคีในการแจ้งและจดทะเบียนสำหรับไวน์และสุรา (GI registration)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

พิจารณาจัดตั้งระบบพหุภาคีในการแจ้งและจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สำหรับไวน์และสุรา ซึ่งเป็นสินค้าที่คุ้มครอง GI ในระดับที่สูงขึ้นกว่าสินค้าประเภทอื่น

2. สถานะการเจรจา

- เมื่อปี 2011 การเจรจาดำเนินไปถึงจุดที่มีการเจรจาร่างข้อบทโดยมีข้อเสนอการจัดตั้งระบบ GI registration 3 ข้อเสนอ ดังนี้

(1) ข้อเสนอของกลุ่ม W52 (Proposal TN/C/W/52 and Add. 1-3 และ TN/C/W/60) ต้องการให้สมาชิกทุกรายเข้าร่วมในระบบนี้ และต้องการกำหนดให้การแจ้งและจดทะเบียน GI ตามระบบนี้เป็นหลักฐานเบื้องต้นว่า GI นั้นได้รับการคุ้มครองแล้ว

(2) ข้อเสนอของกลุ่ม Joint Proposal (JP) (Proposal TN/IP/W/10/Rev.4) ไม่ต้องการแก้ไข TRIPS Agreement แต่ต้องการให้การเข้าร่วมในระบบนี้อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ (voluntary basis) และต้องการกำหนดให้สมาชิกที่เข้าร่วมกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบฐานข้อมูลดังกล่าวในการพิจารณาจดทะเบียน และให้ความคุ้มครอง

(3) ข้อเสนอของฮ่องกง (Proposal TN/IP/W/8) ต้องการให้มีทางเลือกที่ 3 โดยกำหนดให้การแจ้งและจดทะเบียน GI ตามระบบนี้เป็นข้อสันนิษฐานว่า GI นั้นได้รับการคุ้มครองแล้ว แต่เป็นข้อสันนิษฐานที่จำกัดกว่าข้อเสนอของกลุ่ม W52 และให้การเข้าร่วมในระบบนี้อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ

- จากข้อเสนอทั้ง ๓ ดังกล่าว สมาชิกมีความเห็นขัดแย้งกันในประเด็นสำคัญ 2 เรื่อง คือ

(1) Participation: กลุ่ม W52 ต้องการให้สมาชิกทุกรายเข้าร่วมในระบบนี้ ในขณะที่กลุ่ม JP ต้องการให้อยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ และฮ่องกงเสนอให้เป็นตามความสมัครใจโดยประเทศที่เข้าร่วมต้องปฏิบัติตามผลบังคับของระบบจดทะเบียน

(2) Legal effects: กลุ่ม W52 ต้องการกำหนดว่าเมื่อมีการแจ้งรายชื่อ GI แล้วให้เป็นหลักฐานเบื้องต้นว่า GI นั้นได้รับการคุ้มครองแล้ว ในขณะที่กลุ่ม JP ต้องการกำหนดให้สมาชิกที่เข้าร่วมกำหนดขั้นตอนการตรวจสอบฐานข้อมูลดังกล่าวในการพิจารณาจดทะเบียนและให้ความคุ้มครอง และฮ่องกงเสนอให้กำหนดว่าสมาชิกที่เข้าร่วมระบบจะต้องยอมรับผลของการจดทะเบียน GI ภายใต้ระบบดังกล่าวเสมือนเป็นการจดทะเบียนภายในประเทศนั้น

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- การเจรจาเรื่องนี้ที่มีข้อเสนอที่ชัดเจน ดังนั้น หากเริ่มเจรจาก็รอบสามารถนำข้อเสนอของแต่ละกลุ่มมาปรับให้เป็นข้อบทในการเจรจาได้

3.2 อุปสรรค

- สมาชิกมีแนวโน้มที่จะให้น้ำหนักความสำคัญกับประเด็นเจรจาอื่น เช่น เกษตร (Agriculture) การพัฒนา (Development/LDC issues) และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด (Market access) มากกว่า ประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา
- สมาชิกกลุ่ม W52 กับกลุ่ม JP มีแนวนโยบายและผลประโยชน์เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครอง GI ที่แตกต่างกัน ทำให้ยากที่จะหาจุดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน (Common interest)
- ประเด็นนี้เชื่อมโยงกับ GI extension และ TRIPS/CBD จึงต้องเจรจาทหาข้อสรุปไปพร้อมกัน

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- การกำหนดให้สมาชิกทุกรายเข้าร่วมในระบบ GI Registration และให้แจ้งและจดทะเบียน GI ตามระบบนี้เป็นหลักฐานเบื้องต้นว่า GI นั้นได้รับการคุ้มครองแล้ว (ตามข้อเสนอของกลุ่ม W52) ทำให้มีฐานข้อมูล GI ทั่วโลก ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และผู้ประกอบการสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้ในการอ้างอิงได้

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากสมาชิกทุกรายต้องเข้าร่วมในระบบการแจ้งและจดทะเบียน GI จะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแจ้งและจดทะเบียนสำหรับไวน์และสุราที่เป็นสินค้า GI ของไทย

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายจักรา ยอดมณี (E-mail: chakra@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement)

ประเด็นเจรจา: การขยายความคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ตาม Article 23 ของ TRIPS Agreement ให้ครอบคลุมสินค้าอื่นนอกจากไวน์และสุรา (GI Extension)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

TRIPS Agreement Article 23 กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) สำหรับไวน์และสุราที่สูงกว่ามาตรฐานการคุ้มครอง GI สำหรับสินค้าประเภทอื่น (เช่น กำหนดว่าจะต้องปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไวน์และสุราที่มี GI เป็นส่วนประกอบของเครื่องหมาย เป็นต้น) โดยที่สมาชิกจำนวนมากต้องการผลักดันให้แก้ไข TRIPS Agreement เพื่อให้ยกระดับความคุ้มครอง GI สำหรับสินค้าทุกประเภทให้เทียบเท่ากับไวน์และสุรา

2. สถานะการเจรจา

- GI extension ไม่ใช่ประเด็นเจรจา DDA มาแต่เดิม แต่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2008 กลุ่ม W52 รวมทั้งไทย ร่วมกันยื่นข้อเสนอในคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) ให้เชื่อมโยงการเจรจาทรัพย์สินทางปัญญา 3 เรื่อง ได้แก่ GI registration, GI extension และ TRIPS/CBD เข้าด้วยกันและเจรจาไปพร้อมกัน (ตามเอกสาร TN/C/W/52) และต่อมาเมื่อเดือนเมษายน 2011 สมาชิกกลุ่ม W52 จำนวน 14 ราย รวมทั้งไทย ได้ยื่นข้อเสนอปรับปรุงข้อบทในประเด็น GI registration และ GI extension extension (ตามเอกสาร TN/C/W/60)

- ช่วงก่อน MC8 (ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2009) Mr. Pascal Lamy ผู้อำนวยการใหญ่ WTO ในขณะนั้น ได้หารือสมาชิกในประเด็น GI extension และได้รายงานสถานะการหารือประเด็นนี้ในการทำ General stocktaking สำหรับ Doha-related work เมื่อเดือนเมษายน 2011 ด้วย แต่หลังจากนั้นก็ไม่สามารถหาข้อสรุปได้ และไม่มีผลการผลักดันประเด็นนี้อีกในช่วงก่อน MC9

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- การเจรจาเรื่องนี้ที่มีข้อเสนอที่ชัดเจน ดังนั้น หากเริ่มเจรจาอีกรอบสามารถนำข้อเสนอของแต่ละกลุ่มมาปรับให้เป็นข้อบทในการเจรจาได้

3.2 อุปสรรค

- สมาชิกมีแนวโน้มที่จะให้น้ำหนักความสำคัญกับประเด็นเจรจาอื่น เช่น เกษตร (Agriculture) การพัฒนา (Development/LDC issues) และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด (Market access) มากกว่าประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา

- แนวความคิด จำนวน และประเภทสินค้า GI ของสมาชิกมีความแตกต่างกัน โดยกลุ่มประเทศที่สนับสนุน GI Extension มักมีสินค้า GI เป็นจำนวนมากและมีความหลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะไวน์และสุรา จึงต้องการคุ้มครอง GI ในระดับที่สูงทุกประเภทสินค้า ในขณะที่กลุ่มประเทศที่คัดค้าน GI extension มักมีสินค้า GI ไม่มากและมีความหลากหลายน้อย และให้ความสำคัญกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามากกว่า จึงไม่ต้องการคุ้มครอง GI ในระดับที่สูง ทำให้สมาชิกสองกลุ่มนี้มีท่าทีตรงข้ามกันและยากที่จะหาจุดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน (Common interest)

- ประเด็นนี้เชื่อมโยงกับ GI registration และ TRIPS/CBD จึงต้องเจรจาหาข้อสรุปไปพร้อมกัน

4. การใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์การเจรจา

- การให้ความคุ้มครอง GI สำหรับสินค้าอื่นๆ เทียบเท่าไวน์และสุรา จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าไทยที่ส่งออกไปขายในต่างประเทศ

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากการเจรจาไม่ประสบผลสำเร็จและไม่มีการแก้ไข TRIPS Agreement ไทยจะไม่ได้รับประโยชน์จากการคุ้มครอง GI สำหรับสินค้าประเภทอื่นนอกเหนือจากไวน์และสุรา ตาม TRIPS Agreement อย่างเต็มที่

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายจักรา ยอดมณี (E-mail: chakra@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับการค้า (TRIPS Agreement)

ประเด็นเจรจา: ความสัมพันธ์ระหว่าง TRIPS Agreement และอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD)

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

พิจารณาคำความสัมพันธ์ระหว่าง TRIPS Agreement และ CBD โดยประเด็น คือ ต้องมีการแก้ไข TRIPS Agreement เพื่อกำหนดให้ต้องมีการเปิดเผยแหล่งที่มา (Disclosure) การให้ความยินยอมล่วงหน้า (Prior inform consent) และการแบ่งปันผลประโยชน์ (Benefit sharing) ในกรณีที่มีการนำทรัพยากรชีวภาพ (Genetic resource: GR) และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง (Traditional knowledge: TK) ไปใช้ในการคิดค้นหรือพัฒนาสิ่งประดิษฐ์ใหม่และนำไปจดทะเบียนสิทธิบัตรหรือไม่

2. สถานะการเจรจา

- ย่อหน้าหน้าที่ 19 ของ Doha Declaration กำหนดให้ TRIPS Council พิจารณาประเด็น TRIPS/CBD ทำให้ประเด็นนี้เป็นวาระประจำใน TRIPS Council ตั้งแต่ปี 2002 เป็นต้นมา
- TRIPS/CBD ไม่ใช่ประเด็นเจรจา DDA มาแต่เดิม แต่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2008 กลุ่ม W52 อันประกอบด้วยสมาชิกกว่า 100 ราย รวมทั้งไทย ร่วมกันยื่นข้อเสนอในคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) ให้เชื่อมโยงการเจรจาทรัพย์สินทางปัญญา 3 เรื่อง ได้แก่ GI registration, GI extension และ TRIPS/CBD เข้าด้วยกันและเจรจาไปพร้อมกัน (ตามเอกสาร TN/C/W/52 และปรับปรุงข้อเสนอตามเอกสาร TN/C/W/59)
- ช่วงก่อน MC8 Mr. Pascal Lamy ผู้อำนวยการใหญ่ WTO ในขณะนั้น ได้หารือสมาชิกในประเด็น TRIPS/CBD และได้รายงานสถานะการหารือประเด็นนี้ในการทำ General stocktaking สำหรับ Doha-related work เมื่อเดือนเมษายน 2011 ด้วย แต่หลังจากนั้นก็ไม่สามารถหาข้อสรุปได้ และไม่มีกรณีผลักดันประเด็นนี้อีกในช่วงก่อน MC9
- แม้สมาชิกจะมีความเห็นสอดคล้องกันในหลักการว่าควรมี Benefit sharing แต่สมาชิกมีท่าทีที่แตกต่างกันอยู่ในแง่แนวทาง ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 แนวทางดังนี้
 - (1) Disclosure as a TRIPS obligation เสนอโดยประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมาก รวมทั้งไทย ต้องการให้แก้ไข TRIPS Agreement กำหนดให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรต้องเปิดเผยแหล่งที่มาของ GR/TK พร้อมทั้งยืนยันหลักฐานว่ามี Prior inform consent และ "fair and equitable" benefit sharing
 - (2) Disclosure through WIPO เสนอโดยสวีตเซอร์แลนด์ ต้องการให้แก้ไขสนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร (PCT) โดยให้สามารถกำหนดในกฎหมายภายในให้นักประดิษฐ์เปิดเผยแหล่งที่มาของ GR/TK เมื่อยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตร หากไม่ทำตามสามารถที่จะไม่รับจดทะเบียน และหากมีเจตนาข้อมูลสามารถเพิกถอนการจดทะเบียนได้
 - (3) Disclosure, but outside patent law เสนอโดยสหภาพยุโรป ต้องการให้กำหนดในกฎหมายอื่นให้ผู้ยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตรเปิดเผยแหล่งที่มาของ GR โดยผลจากการไม่เปิดเผยแหล่งที่มาดังกล่าวกำหนดไว้ในกฎหมายอื่นเช่นกัน
 - (4) Use of national legislation, including contracts rather than a disclosure obligation เสนอโดยสหรัฐฯ โดยการสนับสนุนของญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ เห็นว่าวัตถุประสงค์ของ CBD เกี่ยวกับการเข้าถึง GR/TK และ Benefit sharing สามารถทำตามได้โดยกฎหมายภายในและสัญญาโดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขความตกลงใดๆ

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- TRIPS/CBD เป็นประเด็นที่ประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากให้ความสำคัญและร่วมกันผลักดันการหารือให้ได้ข้อสรุป

3.2 อุปสรรค

- สมาชิกมีแนวโน้มที่จะให้น้ำหนักความสำคัญกับประเด็นเจรจาอื่น เช่น เกษตร (Agriculture) การพัฒนา (Development/LDC issues) และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเปิดตลาด (Market access) มากกว่าประเด็นทรัพย์สินทางปัญญา
- สมาชิกมีท่าทีและผลประโยชน์ที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะฝ่ายประเทศกำลังพัฒนาที่มี GR/TK อยู่เป็นจำนวนมากและต้องการปกป้องอย่างเต็มที่จึงเสนอให้แก้ไข TRIPS Agreement เพื่อเพิ่มเติมเงื่อนไขการจดทะเบียนสิทธิบัตรที่เกี่ยวข้องกับ GR/TK กับฝ่ายประเทศพัฒนาแล้วบางรายที่เห็นว่าหากกำหนดเงื่อนไขเรื่อง Disclosure และ Benefit sharing จะเป็นการเพิ่มภาระต่อผู้ยื่นขอจดทะเบียนสิทธิบัตร
- ประเด็นนี้เชื่อมโยงกับ GI registration และ GI extension จึงต้องเจรจาทหาข้อสรุปไปพร้อมกัน

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ไทยเป็นประเทศที่มี GR/TK เป็นจำนวนมาก การเปิดเผยแหล่งที่มาและการแบ่งปันผลประโยชน์จะช่วยให้ไทยได้รับประโยชน์ตอบแทนจากชาวต่างชาติที่นำ GR/TK ของไทยไปใช้ในการจดทะเบียนสิทธิบัตร

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- หากการเจรจาไม่ประสบผลสำเร็จก็ยังคงไม่มีการแก้ไขปัญหาการนำ GR/TK ของไทยไปจดทะเบียนสิทธิบัตรโดยที่ไทยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนที่สมควร หรือ Bio-piracy

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายจักรา ยอดมณี (E-mail: chakra@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม (Environmental Goods and Services)

ประเด็นเจรจา: เจรจาเปิดตลาดการค้าสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9

2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program

2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration

2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ

3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการเจรจาเพื่อลด/ยกเลิกอุปสรรคด้านมาตรการภาษีและมิใช่ภาษีในสินค้าและบริการสิ่งแวดล้อม

2. สถานะการเจรจา

● การเจรจาอยู่ภายใต้การดำเนินงานของ Committee on Trade and Environment Special Session (CTESS) โดยได้มีการประชุมเพื่อดำเนินการเจรจาการเปิดตลาดด้านสินค้าและบริการด้านสิ่งแวดล้อม และสมาชิกได้เสนอรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้ในการพิจารณา อย่างไรก็ตาม การเจรจาได้หยุดชะงักลง เนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการให้คำนิยามสินค้าสิ่งแวดล้อม (สำหรับการกำหนดรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม) และยังไม่สามารถตกลงกันได้ในแนวทางการเจรจา (approach) โดยมีสมาชิกได้เสนอแนวทางการเจรจาต่าง ๆ ได้แก่ แนวทาง List Approach แนวทาง Request-Offer และแนวทาง Project Approach

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

● มีโอกาสที่จะใช้รายการสินค้าสิ่งแวดล้อมจำนวน 54 รายการภายใต้กรอบ APEC เสนอให้สมาชิก WTO ใช้เป็นฐานในการเริ่มเจรจาสินค้าสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบ WTO อย่างไรก็ตาม สมาชิก WTO บางส่วนยังไม่ยอมรับรายการสินค้า APEC 54 รายการ

3.2 อุปสรรค

● การเจรจายภายใต้กรอบ WTO ยังมีอุปสรรคเนื่องจากสมาชิกมีความเห็นที่แตกต่างในการให้คำนิยามสินค้าสิ่งแวดล้อม (สำหรับการกำหนดรายการสินค้าสิ่งแวดล้อม) และแนวทางการเจรจา (approach)

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

● ผู้ประกอบการไทยสามารถนำเข้าสินค้าสิ่งแวดล้อม รวมถึงสินค้าที่ใช้ในโครงการ/ระบบเพื่อสิ่งแวดล้อมในราคาถูกลง ทำให้ต้นทุนในการบริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมต่ำลงด้วย

● นอกจากเรื่องการค้าภาษี ไทยอาจได้รับประโยชน์จากการลดอุปสรรคที่ไม่ใช่ภาษี และการถ่ายโอนทางเทคโนโลยี

4.2 ผลกระทบต่อไทย

● ไทยควรทบทวนรายการสินค้าสิ่งแวดล้อมของ WTO อย่างบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยสอดคล้องกับแผนการด้านสิ่งแวดล้อม การค้า และการพัฒนาของไทยในปัจจุบันและอนาคต เพื่อประโยชน์ในการเจรจาของไทย

หัวข้อเจรจา: ความตกลงว่าด้วยการระงับข้อพิพาท (DSU)

ประเด็นเจรจา: DSU Review - เป็นการเจรจาเพื่อแก้ไขความตกลง DSU เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้โดยมีประสิทธิผลมากขึ้น

- ลักษณะของประเด็น:**
- 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 - 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 - 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 - 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 - 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายของการเจรจา

เป็นประเด็นต่อเนื่องของการเจรจาที่ยุ่่นกรอบ DDA โดยเริ่มตั้งแต่ปี 2537 (1994) และกำหนดให้เสร็จในปี 2542 (1999) อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบัน การเจรจายังไม่มีความคืบหน้า ดังนั้นการเจรจา DSU Review จึงเป็นอิสระไม่ผูกพันเงื่อนไขของการเจรจาในประเด็นอื่นๆ เป้าหมายการเจรจาเพื่อแก้ไข DSU ให้ชัดเจนมากขึ้นในประเด็นต่างๆ ซึ่งถึงแม้ว่าสมาชิกทั่วไปจะเห็นว่า DSU จะมีประสิทธิภาพ แต่ก็มีคำถามที่จะต้องแก้ไขให้มีถ้อยคำชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัจจุบันประธาน คือ ออท. Ronald Saborio Soto (คอสตาริกา) ได้ชี้แจงว่าจากการหารือที่ผ่านมา น่าจะมีประเด็นหลักๆ ที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับความสนใจจากสมาชิกในวงกว้าง คือ

1. **Remand** ซึ่งได้แก่การให้อำนาจ Appellate Body ส่งเรื่องกลับให้ Panel หาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
2. **Post Retaliation** กระบวนการในการที่จะทำการตอบโต้เพื่อให้มีความชัดเจนมากขึ้น
3. **Third Party Rights** การเข้ามาเป็นคู่ความฝ่ายที่สามในชั้นการหารือ และในชั้นพิจารณาของ Panel และในกระบวนการต่างๆ
4. **Transparency and amicus curiae briefs** กระบวนการสร้างความโปร่งใส เช่น การพิจารณาแบบเปิด ฯลฯ และการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจที่มีคู่ความ รวมถึงภาคเอกชน ยื่นให้ความเห็นในประเด็นต่างๆ
5. **Timeframes** การขยายเวลา หรือลดเวลาในกระบวนการต่างๆ
6. **Effective Compliance** การหาช่องทางที่จะให้สมาชิกเร่งปฏิบัติตามคำตัดสินโดยเร็ว
7. **Developing country interests** เพื่อให้มีหลักการทำของ S&D ในกระบวนการระงับข้อพิพาท เช่น ขยายเวลาให้ประเทศกำลังพัฒนาในกระบวนการต่างๆ การสร้าง capacity-building การตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนา ฯลฯ
8. **Flexibility and Member Control** เพื่อให้สมาชิกสามารถควบคุมกระบวนการและวิธีการทำงานของ Panel และ Appellate Body ได้ เช่นการระงับกระบวนการพิจารณา การยกเลิกบางส่วนของรายงานของ Panel และ AB การวางแนวทางในการนำกฎหมายระหว่างประเทศสาขาอื่นมาใช้ ฯลฯ
9. **Panel Composition** เช่น การกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการเป็น Panel ฯลฯ

2. สถานะของการเจรจา

- การเจรจายังไม่มีความคืบหน้ามากนัก โดยส่วนใหญ่ยังอยู่ในลักษณะสอบถามความกระจำของสมาชิกที่ยื่นข้อเสนอ อย่างไรก็ตามมีความพยายามที่จะผลักดันการเจรจาในลักษณะให้สมาชิกมีบทบาทมากขึ้น โดยสมาชิกที่ยื่นข้อเสนอต่างๆ จะจัดประชุมขนาดเล็กเพื่อที่จะปรับปรุง หรือยกร่างข้อเสนอขึ้นมาใหม่ ก่อนที่จะเปิดประชุมในวงกว้างในระดับการเจรจาเป็นทางการของ DSB Special Session ต่อไป

- การเจรจาแก้ไข DSU แตกต่างกับการเจรจาแก้ไขความตกลงอื่นๆ ของ WTO เพราะสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่า DSU ปัจจุบันยังสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่มีแรงจูงใจ หรือแรงผลักดันให้รีบเร่งเจรจา ขณะนี้สมาชิกอยู่ระหว่างประเมินท่าทีว่าจะทำอย่างไรที่จะให้การเจรจามีความคืบหน้าต่อไป

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 อุปสรรค

- ในขั้นนี้ยังยากที่จะประเมินว่าสมาชิกจะให้ความสำคัญกับกระบวนการ DSU หรือไม่ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของ Bali Package ทำให้บรรยากาศการเจรจาใน WTO ดีขึ้นโดยทั่วไป ซึ่งการที่จะทำให้การเจรจาสำเร็จก็จำเป็นต้องที่จะมี package ให้ครอบคลุมผลประโยชน์ของสมาชิกทั้งที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เช่น สหรัฐฯ ผลักดันเรื่อง Flexibility and Member Control สหภาพยุโรปผลักดันเรื่อง Panel Composition และประเทศกำลังพัฒนาผลักดันเรื่อง Developing Country Interests ฯลฯ โดยสมาชิกทั้งหมดจะต้องมีความรู้สึกว่าตนเองจะได้ประโยชน์จากการแก้ไข DSU

3.2 โอกาส

- โอกาสในการที่จะผลักดันเรื่องนี้ให้อยู่ใน Bali Work Programme ในขั้นนี้ แม้จะยังไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา การเจรจา DSU Review เป็นเอกเทศจากเรื่องอื่น โดยไม่เป็นส่วนหนึ่งของ single undertaking ของ DDA ดังนั้น หากสมาชิกแสดงท่าทีที่ผ่อนคลายมากขึ้น การเจรจาก็อาจได้รับการบรรจุเป็น Bali Work Programme ได้ เช่น ปัจจุบันจีนแสดงท่าทีว่าไม่ยอมรับข้อเสนอเรื่อง Flexibility and member control ของสหรัฐฯ ดังนั้น หากสหรัฐฯ ไปปรับปรุงข้อเสนอใหม่ ก็อาจได้รับการสนับสนุนมากขึ้น รวมทั้งสหรัฐฯ ก็คงพร้อมที่จะสนับสนุนข้อเสนอของสมาชิกอื่นๆ ได้เช่นกัน เป็นต้น

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์

- การเจรจาเรื่องนี้มิใช่ผลประโยชน์ของไทยที่จะผลักดันโดยตรง แต่เป็นผลประโยชน์ในการพัฒนาระบบการค้าพหุภาคีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ไทยไม่มีประเด็นติดขัด เนื่องจากมีประสบการณ์และความพร้อมสูงในกระบวนการระงับข้อพิพาท

พิพาท

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายสรยุทธ ชาญสมบัติ (E-mail: sorayut@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: ความตกลงสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITA)

ประเด็นเจรจา: เสร็จขยายขอบเขตสินค้า ITA ที่จะยกเลิกภาษี (ITA expansion)

- ลักษณะของประเด็น:**
- 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 - 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 - 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 - 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 - 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เพื่อจัดทำรายการสินค้า ITA ที่จะยกเลิกภาษีเพิ่มเติม (ITA expansion) จากรายการสินค้า ITA เดิม (ITA1) ตามความตกลงว่าด้วยการยกเลิกภาษีสินค้า IT (i.e. Ministerial Declaration on Trade in Information Technology Products) ที่ตกลงเมื่อปี ค.ศ. 1996

2. สถานะการเจรจา

- สมาชิก WTO บางประเทศที่เป็นภาคีความตกลงว่าด้วยการยกเลิกภาษีสินค้า IT ปี ค.ศ. 1996 ได้เริ่มเจรจาอีกครั้งตั้งแต่กลางปี ค.ศ. 2012 เพื่อจัดทำรายการสินค้า IT ที่จะยกเลิกภาษีเพิ่มเติม (ITA expansion) โดยปัจจุบัน มีสมาชิกเข้าร่วมการเจรจา ITA expansion จำนวน 27 ประเทศ (สหภาพฯ = 1)¹ คิดเป็นสัดส่วนการค้า IT ของโลกประมาณ 90% ทั้งนี้ การเจรจา มีรูปแบบเป็น plurilateral แต่ผลประโยชน์จากการยกเลิกภาษีดังกล่าวจะให้กับสมาชิก WTO ทุกประเทศตามหลัก Most Favoured Nation (MFN)
- ขณะนี้สมาชิกยังอยู่ระหว่างติดตามการปรับปรุงท่าทีของสมาชิกที่สำคัญ โดยเฉพาะ China ก่อนที่จะสามารถผลักดันและสรุปผลการเจรจา ได้

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- สมาชิกที่เข้าร่วมการเจรจา ยังมีความต้องการผลักดันให้การเจรจาสรุปผลได้โดยเร็วภายในปีนี้ (ค.ศ. 2014) ต่อไป
- ในโอกาสที่ปีนี้ (ค.ศ. 2014) จีนเป็นเจ้าภาพ APEC ก็อาจเป็นปัจจัยเสริมและผลักดันให้จีนซึ่งเป็นประเทศที่มีความสำคัญต่อการเจรจา พิจารณาปรับปรุงท่าทีการเจรจา เพิ่มเติม
- แม้การเจรจา ITA expansion ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเจรจารอบโดฮา จึงจะไม่อยู่ใน post-Bali work program แต่ก็ถือว่าการเจรจาภายใต้ WTO และหากสมาชิกสามารถเจรจาได้สำเร็จ ก็จะเป็นผลงานที่สำคัญของ WTO และอาจจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้สมาชิกพยายามผลักดันการเจรจาเรื่องอื่นๆ ในรอบโดฮา และ post-Bali work program ให้สำเร็จเช่นเดียวกัน

3.2 อุปสรรค

- ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเจรจา เดินต่อไปได้ คือจีนจะต้องทบทวนท่าทีให้เปิดกว้างมากขึ้น
- ขณะนี้ ยังไม่สามารถประเมินท่าทีของจีนได้อย่างชัดเจนว่าจะสามารถปรับปรุงรายการสินค้าอ่อนไหวให้ลดลงจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกได้หรือไม่

¹ สมาชิกที่เข้าร่วม ITA expansion จำนวน 27 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐฯ สหภาพ แคนาดา สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ ไอร์แลนด์ มอนเตเนโกร แอลเบเนีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ คอสตาริกา โดมินิกัน เอลซัลวาดอร์ กัวเตมาลา โคลอมเบีย อิสราเอล ตุรกี มอริเชียส จีน ญี่ปุ่น ใต้หวัน ฮังกง สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- เนื่องจากขอบเขตสินค้า IT ในการเจรจาดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าชั้นกลางเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า IT และไทยเป็นประเทศผู้ค้าและฐานการผลิตสินค้า IT ที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางการลงทุนและการผลิตที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน ยกเว้นสถานะของไทยในห่วงโซ่การผลิตและมูลค่าเพิ่ม (global value chain) ที่สำคัญของโลก และผลักดันขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระยะยาว นอกจากนี้ สินค้าบางส่วนเป็นสินค้า IT สำเร็จรูป ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้า IT ได้มากขึ้น และช่วยสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการต่างๆ ของไทยที่ต้องใช้ IT เป็นส่วนสำคัญ

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- การยกเลิกภาษีสินค้า IT เพิ่มเติมอาจมีผลกระทบต่อผู้ผลิตของไทย ซึ่งจำเป็นต้องเร่งปรับตัวและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ ไทยจะใช้วิธีทยอยลดภาษีจนถึงศูนย์สำหรับสินค้าที่มีความอ่อนไหวเพื่อให้เวลาในการปรับตัว

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายพรชัย ประภาวรงค์ (E-mail: pornchaip@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: การเปิดตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อม (Environmental Goods)

ประเด็นเจรจา: เจรจาเปิดตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อม

ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
 2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
 3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

เป็นการเจรจาภายใต้กรอบ Plurilateral โดยใช้รายการสินค้าสิ่งแวดล้อม (Environmental List) จำนวน 54 รายการ ภายใต้กรอบ Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC)² เป็นพื้นฐานในการเจรจา

2. สถานะการเจรจา

- เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2557 ในช่วงก่อนการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Ministerial Gathering: IMG) ณ เมืองดาวอส สมาพันธรัฐสวิส ได้มีถ้อยแถลงร่วมกันเกี่ยวกับสินค้าสิ่งแวดล้อมระหว่าง ออสเตรเลีย แคนาดา จีน สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลี ฮองกง ไต้หวัน คอสตาริกา นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวิสเซอร์แลนด์ สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา โดยมีลักษณะเป็นการแสดงเจตนาารมณ์การเข้าร่วมเจรจาเปิดตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อมในรูปแบบการเจรจาแบบความตกลงหลายฝ่าย (Plurilateral negotiation) โดยใช้รายการสินค้าสิ่งแวดล้อมจำนวน 54 รายการของ APEC เป็นพื้นฐานในการเจรจา แล้วขยายรายการสินค้าตามที่สมาชิกสนใจ

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 โอกาส

- มีสัญญาณที่ชัดเจนในการเปิดเจรจาในรูปแบบ Plurilateral จากแถลงการณ์ร่วมเรื่องสินค้าสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่งมีแนวทางใกล้เคียงกับการเจรจาความตกลงว่าด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) โดยใช้ List approach เป็นพื้นฐานในการเจรจาแล้วขยายจำนวนสมาชิกให้ร่วมลงนาม อย่างไรก็ตาม การเจรจาแบบ Plurilateral ดังกล่าวเป็นการเจรจาคู่ขนานกับการเจรจาเปิดตลาดสินค้าสิ่งแวดล้อมภายใต้กรอบ WTO จึงไม่อาจผลักดันให้อยู่ใน Post Bali work program ได้

3.2 อุปสรรค

- ความสำเร็จของการเจรจา Plurilateral ดังกล่าวขึ้นอยู่กับปริมาณการค้าสินค้าสิ่งแวดล้อมของสมาชิกที่จะเข้าร่วมเจรจา Plurilateral โดยรวมว่ามีสัดส่วนปริมาณถึง Critical mass ที่เพียงพอหรือไม่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องผลักดันให้สมาชิกอื่นๆ ที่เป็นผู้ผลิตสินค้าสิ่งแวดล้อมเข้าร่วมในการเจรจาเพิ่มขึ้นด้วย

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- ความร่วมมือกันของประเทศต่างๆ ในการกล่าวถ้อยแถลงร่วมกันเกี่ยวกับสินค้าสิ่งแวดล้อมนี้ ถือเป็น การขับเคลื่อนการเจรจาเรื่องสินค้าสิ่งแวดล้อมให้มีความก้าวหน้าเร็วขึ้น โดยเริ่มจากวงเล็ก (Plurilateral negotiation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้า 54 รายการในกรอบเอเปคก่อน ที่มีแนวทางใกล้เคียงกับการเจรจาความตกลงว่าด้วยเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) โดยใช้ List approach เป็นพื้นฐานในการเจรจาแล้วขยายจำนวนสมาชิกให้ร่วมลงนามเพิ่มขึ้นในภายหลัง

² ผลการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ปี 2555 เมื่อวันที่ 8-9 กันยายน 2555 ณ นครเวลาดิวอสตอก สหพันธรัฐรัสเซีย

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- ประเทศพัฒนาแล้วกำลังผลักดันเรื่องนี้ โดยเริ่มดำเนินการแล้วโดยการกล่าวด้วยแถลงร่วมที่เมืองดาวอส ไทยจึงควรเตรียมความพร้อมโดยศึกษาผลกระทบต่างๆ

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ นายณวัฒน์ ฉัตรอารยมนตรี (E-mail: navamin@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557

หัวข้อเจรจา: Trade in Services Agreement (TISA)

ประเด็นเจรจา: การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการแบบ plurilateral

- ลักษณะของประเด็น: 1. ประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องตามมติ MC9
2. ประเด็น DDA ที่อาจจะอยู่ใน Work Program
- 2.1. ประเด็น DDA ที่ระบุใน Bali Ministerial Declaration
- 2.2. ประเด็น DDA อื่นที่เหลือ
3. ประเด็นนอกเหนือ DDA ที่อาจได้รับการผลักดันด้วย

1. เป้าหมายในการเจรจา

โดยที่การเจรจาเปิดตลาดการค้าแบบพหุภาคีไม่มีความคืบหน้ามากนัก จึงมีความพยายามผลักดันการเปิดตลาดการค้าบริการในลักษณะ plurilateral แทนพหุภาคี โดยสร้างเงื่อนไขการเจรจาหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) high level of ambition 2) ครอบคลุม (comprehensive) ทุกสาขาบริการและ Mode of Supply 3) ยึดหลักการผูกพันการเปิดตลาดตาม existing measures 4) มีการจัดทำวินัยใหม่ที่สูงขึ้น และ 5) เปิดให้ทุกประเทศสมาชิกเข้าร่วมได้ รวมทั้ง LDCs ทั้งนี้ เพื่อเป็นไปตามมติที่ประชุมระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ 8 ที่ต้องการให้ประเทศสมาชิกสร้างความก้าวหน้าให้กับการเจรจาการค้าบริการ

2. สถานะการเจรจา

- อยู่ในระหว่างการเจรจา และขยายจำนวนประเทศสมาชิก ท่ามกลางเสียงคัดค้านจากหลายประเทศสมาชิก
- ออสเตรเลีย แคนาดา สหภาพยุโรป สหรัฐฯ และประเทศกำลังพัฒนา รวมประเทศสมาชิกจำนวน 23 ประเทศ ได้ร่วมเจรจาภายใต้กรอบดังกล่าว
- ในขณะที่กลุ่มประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่อย่าง บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ (BRICS) รวมทั้งอาร์เจนตินา บราซิล คิวบา บาร์เบโดส อูรุกวัย เวเนซุเอลา คัดค้านกระบวนการหารือดังกล่าว โดยเห็นว่าขัดกับหลักการเจรจาพหุภาคี และทำลายความน่าเชื่อถือของการเจรจารอบโดฮา

3. โอกาสและอุปสรรคในการเจรจา

3.1 **โอกาส** เนื่องจากการเจรจามีระดับการเปิดตลาดสูง หากมีจำนวนประเทศสมาชิกเข้าร่วมมากพอ อาจมีแรงขับเคลื่อนให้การเจรจาพหุภาคีดำเนินต่อไปได้ หรือได้ข้อสรุปที่มีการเปิดตลาดโดยรวมเพิ่มเติม

3.2 **อุปสรรค** ระดับการเปิดตลาดสูง ขัดหลักการเปิดตลาดอย่างค่อยเป็นค่อยไป ความไม่ชัดเจนของกระบวนการนำข้อสรุป plurilateral มาเป็นความตกลงพหุภาคี และยังขาดมติเรื่องการพัฒนาและความยืดหยุ่นสำหรับประเทศกำลังพัฒนา

4. การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจาและผลกระทบต่อไทย

4.1 การใช้ประโยชน์จากผลลัพธ์การเจรจา

- หากไทยเข้าร่วม จะต้องเปิดตลาดการค้าบริการอย่างสูง ทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและสร้างโอกาสทางการค้าฯ และช่วยลดต้นทุนในภาคเศรษฐกิจต่างๆ

4.2 ผลกระทบต่อไทย

- การแข่งขันที่สูงขึ้นอาจทำให้ผู้ประกอบการที่ยังไม่พร้อมได้รับความเสียหาย

คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก
ผู้จัดทำ ดร. ปราณนา พรประภา (E-mail: pratana@thaiwto.com)

21 กุมภาพันธ์ 2557